Ч. 152 (14.695). ЛЬВІВ, четвер 15. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Японія не хоче посередництва.

Між Англією і Америкою ідуть постійно переговори в Льондоні та у Вашинґтоні; у них беруть участь представники Японії та Китаю. Англія й Америка хотять запропонувати посередництво.

Не знати, чи Японія вірить в успіх англьо-американського посередництва в японсько-китайському конфлікті, представник японського міністерства закордонних справ заявив, що

японський уряд не бажає ніякого посередництва в Китаю.

Японське міністерство закордонних справ наказало консулям у Шанто і в Таіян евакувати японців з цих міст.

КИТАЙСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ НА ЯПОНСЬКІ ДОМАГАННЯ.

„Таймс" подає з Токіо, що представники 29. китайської армії письменно запропонували японському командуванню таке:

1) На майбутнє у Лінковчав та Монванмав не буде китайських залог, за це дбатимуть окремі урядовці;

2) Китай покарає виновників недавних інцидентів, дасть ґарантії, що вони не повторяться та розвяже протияпонські організації.

Як подає „Морнінґ Пост", японці цим не вдоволилися і жадають автономії для 5-ох північно - китайських провінцій: Гопей, Чагару, Суану, Шантуву і Шансі.

ЕВРОПЕЙЦІВ ВИВЕЗУТЬ ЛІТАКАМИ З ПЕКІНУ.

Райтер подає з Шанґаю: Нанкінський уряд просить усі дипльоматичні й консулярні станиці, щоби вони порадили своїм громадянам покинути Пекін, бо уряд не може відповідати за їхню безпеку. Тому, що залізнича сполука перервана, чужинців евакуватимуть літаками. Посли і консулі наказали своїм співгромадянам, які мешкають поза муром, що окружує Пекін, перепровадилися до середмістя.

Сирійські націоналісти приготовляються до походу на Палестину?

Як подає палестинська преса, сирійська націоналістична молодь організує військові частини, які мають бути готові у кожній хвилині на заклик великого муфтія Єрусалиму. Це вислід пропаґанди великого муфтія на терені Сирії.

КОРОЛЬ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ ПРОТИ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

Райтер подає з Єрусалиму: Найвищий арабський комітет дістав від короля Савдійської Арабії заяву солідарности з іншими арабськими пануючими в справі поділу Палестини.

Премієр Іраку Сеід Мікмат Суль Айман в інтерв'ю рішуче виступив проти поділу Палестини.

ФЕДЕРАЛІСТИЧНІ КОМБІНАЦІЇ.

Єгипетський реґент Моґамед Алі випрацював проєкт федерації між палестинсько-трансйорданською арабською державою і Сирією. Мабуть Англія і Франція погодяться на це, хіба зажадають від арабів деяких територіяльних уступок. Також появився проєкт унії між жидівською республикою і Ливаном, християнською державою, яка тепер є під французьким мандатом.

ЄМЕН ЗБРОЇТЬСЯ.

Імам (князь) Ємену реорґанізує армію; він поробив уже необхідні замовлення в Европі. До Ємену заанґажовано сирійських старшин, які мають учити в новооснованій військовій школі.

Еспанський нац. уряд дістав британську позичку.

ДЛЯ ФРАНЦІЇ ВЗАЄМИНИ З БУРҐОСОМ НЕ ОБХІДНІ.

На днях ґен. Франко дістав у Льондоні нову позичку у висоті 4-ох мільйонів фунтів. Це вже друга англійська позичка для уряду в Бурґосу; першу у висоті 5 мільйонів ф. шт., призначено на закуп бензини та інших матеріялів.

„Ер Нувель" повідомляє, що офіційні представники ґен. Франко перебувають тепер у Льондоні та стараються дістати авдієнцію в мін. Ідена. Французькі праві кола домагаються, щоби французький уряд навязав взаємини з Бурґосом, бо для Франції добрі взаємини з національним еспанським урядом ще більше потрібні як для Англії з огляду на піренейську границю Франції і на морський доступ до її кольоній в Африці. Наладнати взаємини треба якнайскоріше — пише „Ле Журналь" — ще підчас парляментарних ферій, щоб опісля обі палати поставити перед доконаний факт.

ВАЖКЕ ЗАВДАННЯ МІН. ІДЕНА.

Міністер Іден відбув кілька нарад з представниками Франції, Італії, Німеччини й СССР у справі поєднання франко-англійських пропозицій з німецько-італійськими. В поінформованих колах сподіються, що на основі нового пляну мін. Ідена праця комітету неінтервенції буде поділена на два етапи: в першому відновлять контролю побереж і границь Еспанії, а в другому признають обом еспанським урядам права воюючих сторін, введуть контролю пристаней і вирішать проблему добровольців.

Французький амбасадор Корбен виступив проти цього пляну. Засідання комітету відбудеться в пятницю й тоді решта держав займе становище до Іденового пляну.

Німецька преса звертає увагу на трудне завдання мін. Ідена; вона не вірить, щоб зі засідання комітету неінтервенції, яке має відбутися в пятницю, вийшла яканебудь користь.

ЧОМУ ФРАНЦІЯ ПРИПИНИЛА КОНТРОЛЮ?

Коментуючи рішення французького уряду, що припинив контролю на еспанському кордоні, італійська преса уважає цей крок за демонстративний жест проти факту, що італійсько-німецької пропозиції не відкинули в цілості в Льондоні. Ґайда твердить у „Джіорнале д' Італія", що цей жест уряду Шотана мав на меті зробити добре враження на соціялістичнім конґресі в Марсеї. Між відкликанням контролі на португальському і французькому кордоні нема н'якої анальоґії, бо через португальську границю ніколи не переходили транспорти зброї, тимчасом через французьку границю перейшло до Еспанії вже дуже багато транспортів і зброї та добровольців для червоних.

ПОВІТРЯНІ БОЇ.

Як подає Авас, червоні обмбові літаки знищили вчора 10 національних літаків.

Ширіть наш часопис!

Охорона національних меншин.

З приводу конґресу зорґанізованих національностей Европи в Льондоні.

Львів, 14. липня 1937.

У днях 13. до 16. ц. м. відбувається в Льондоні конґрес зорґанізованих національностей Европи, в якому беруть участь від українців у Польщі пос. Василь Мудрий і пос. Зиновій Пеленський (останній як член Президії Конґресу) та український посол до румунського соймy д-р Володимир Залозецький з Черновець. Є це з черги дванадцятий конґрес, якого членами є колишні або теперішні члени законодатних установ поодиноких европейських держав і який досі свої річні засідання переводив звправила в Женеві як осідку Ліґи Націй. Метою цих конґресів є передовсім охорона прав національних меншин в европейських державах поза Совітами, яких є коло 40 мільйонів, а серед яких укр. меншина в Польщі і з огляду на свою численність і з огляду на велику суцільну етнографічно укр. територію займає 1-ше місце між усіми національними меншинами. Ті конґреси мають головно пропаґандивне значіння, а практичне хіба остільки, що звертається в дискусії і постановах конґресу увагу Ліґи Націй та інтересованих держав на здебільша й досі неуправильнене у дійсному життї питання національних меншин навіть у державах, що перейняли на себе міжнародній обовязок охорони тих меншин під ґарантією Ради Ліґи Націй.

У цих конґресах брали щорічну участь від 1928. р. і представники Української Парляментарної Репрезентації в Польщі, що мали постійного представника в президії і виконавчому комітеті, яким цілий ряд літ був д-р Дмитро Левицький. Нагоду тих щорічних конґресів використовували наші представники не тільки для представлення нашого положення і наших змагань у Польщі, але і до зясування української проблеми в її цілости, як одної з найважливіших европейських проблем, що вибігає далеко, далеко поза звичайне національно-меншинне питання і що свою розвязку зможе знайти лише в перебудові Сходу Европи. І якраз у пропаґандивній стороні вага тих конґресів чи не найбільша, бо чимало політиків і журналістів має змогу безпосередньо стрінутися з українськими парляментаристами і про наші справи та змагання довідатися з безпосереднього джерела.

Справа ґарантій охорони расових, національних чи релігійних меншин історично зовсім нenова, особливо якщо мова про релігійні меншини. Релігійну охорону в окремих міждержавних договорах знали вже і давніші віки в Европі, зокрема після церковної реформації і трицятьлітньої війни, в христіян і европейців на Близькому Сході в капітулярних договорах з отаманською державою. Тут слід пригадати цікавий для нас галицьких українців варшавський договір з 1773. р. між Австрією, Прусією і Росією після першого розподілу Польщі, в якім Австрія гарантувала релігійну свободу для греко-католиків у Галичині, а Прусія і Росія релігійну свободу для римо-католиків, замешкалих на території анектованих тими державами польських провінцій. І ця остання ґарантія збереження окремої церковної орґанізації і свободи дала в історії практичні вислідн. Греко-кат. Церква в Галичині з відновленням галицької митрополії у Львові причинилася у великій мірі до національного відродження і національної консолідації галицьких українців, через що дала основи до наших дальших національних успіхів. Римо-кат. Церква знову у російській і пруській займанщині стала для поляків одним зі засобів національної консолідації і скріплення польського елементу, для якого ця церква була теж охороною перед денаціоналізуючими стремліннями даних держав.

Світова війна і її формальна ліквідація видвигнула знову на денне світло пекуче питання охорони національних і релігійних меншин. Закінчено її преемогою антанти і мировими договорами, на основі яких повстала ціла низка нових держав в Европі (Польща, Чехословаччина і чотири прибалтійські держави) та поширено границі деяких давніших держав (Франції, Італії, Сербії — сьогодні Югославії, Румунії і деяких менших на заході). Тими договорами прилучено до новостворених, як і до давніших держав чужоетнічні простори. Це зродило потребу створення для них певних міжнародніх гарантій для їх збереження перед винародовленням та признання громадянської рівноправности, чи навіть деякої територіяльної самоуправи.

Охороною тих меншин — расових, національних і релігійних — мала занятися створена після світової війни Ліґа Націй з осідком у Женеві, якої Рада на основі свого статуту й окремих договорів виконує контролю в справі охорони над меншинами у 14 державах центральної Европи, Балкану і Прибалтики (Австрія, Угорщина, Чехословаччина, Польща, Югославія, Румунія, Болгарія, Туреччина, Альбанія, Греція, Литва, Латвія, Естонія і Фінляндія). Крім цього істнує ще ціла низка спеціяльних договорів між поодинокими сумежними державами для охорони національних меншин напр. женевська конвенція з 12. травня 1922. р. між Польщею і Німеччиною в справі Горішного Шлеська на 15 літ, що якраз тепер вигасла й тому з приводу потреби нового управильнення відносин на Горішньому Шлеську має відбутися невдовзі надзвичайна сесія польського парляменту.

Формально згадані вище новоутворені і деякі давніше істнуючі держави признають на основі принятих на себе міжнародніх зобовязань у своїх конституціях своїм громадянам з національних чи релігійних меншин громадянську і політичну рівноправність. Одначе не творять вони з них зправида окремого правно-публичного підмету як збірноти, але трактують їх як окремі одиниці, що мають деякі власні управнення, головно в церковній і шкільній — декуди і в мовній — ділянці, чого у практиці найчастіше і так не придержуються. З вичислених держав тільки одна Естонія признала свої меншини як окремий правнопубличний підмет, надавши їм національно-культурну автономію.

Територіяльну автономію одержали національні меншини тільки в трьох державах, а саме: 1) Підкарпатська Русь в Чехословаччині на основі статтей 10 до 13 санжерменського договору з 10. вересня 1919 р., якої реалізацію щойно започатковано цього року, 2) Аляндські Острови чи пак тамошні шведи у Фінляндії і 3) Клайпеда (Мемель) у Литві — обі останні окремими договорами.

Статтею 93. мирового версальського договору з 28. червня 1919 р. і окремим т. зв. малим версальським договором з 28. червня 1919 р., якого постанови увійшли у польську конституцію, заґарантувала Польща своїм етнічним, релігійним і мовним меншинам громадянську і політичну рівноправність і свободу розвою. Як на ділі виглядають і ґарантії і свободи, знаємо з власної життевої практики. З неї знаємо

теж, що Польща не виконала свого власного закону, формально і досі неухиленого, з вересня 1922. р., яким признано трьом східногалицьким воєвідствам територіяльну автономію з деякою власною адміністрацією і законодатними соймиками з окремими національними куріями — польською і українською — і з заповітом створити до двох літ український університет.

Контролю над виконанням охорони меншин виконує Рада Ліґи Націй і в деяких випадках Міжнародній Трибунал Справедливости в Газі. Процедура перед Радою Ліґи Націй у справі жалоб національних меншин є така, що з тих жалоб на ділі не виходить нічого. І це теж знаємо з власної практики, хочби в справі голосної свого часу жалоби українських послів і сенаторів у Польщі з приводу відомої пацифікації в 1930. р. Польські (чехословацькі рівнож) представники при Лізі Націй твердять, що справа національних меншин це їх внутрішня справа і що слід скасувати або обмежити міжнародню охорону тих меншин — або поширити її на усі держави.

Конґрес зорґанізованих національностей Европи, що якраз відбувається в Льондоні, важний для нас тому, що у цьому світовому місті є він перший раз, що в склад британської імперії входить і Канада зі своїми громадянами української нації числом біля 400.000 і що якраз Канада вже нераз заступала наші національні інтереси на світовому форумі. В додатку анґлійці є одиноким великим народом, що інтересується національними меншинами і українською справою — хочби і в Польщі — про що були вже нераз спеціяльні інтерпеляції в анґлійському парляменті. А теперішній конґрес в Льондоні дасть нагоду анґлійським політикам ще й особистого контакту з нашими парляментаристами і в цьому якраз ще більша його вага.

Д-р Степан Баран.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 10

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

МЕЧ РЕВОЛЮЦІЇ.

Ціла Росія живе під знаком соціялістичного суперництва й „ударнічества“ перегонів праці. Кожний робітник, кожний урядовець, кожний, хто працює в якімнебудь колективі, повинен витворювати не стільки кілько від нього вимагають, але куди більше. Оця надвишка праці є буцімто добровільна, витворює її здогадний ентузіязм „мас“ — в дійсності ініціюють її з гори, а стероризовані маси тільки „однодушно апробують“ її.

І всі всюди працюють у якомусь скаженому темпі. Що при таких перегонах праці мусить потерпіти якість продукції — нема найменшого сумніву.

Так теж працюють і аґенти ГПУ — установи, що її большевики називають гордим іменем „меч революції“ Працюють, суперничаючи між собою, хто з них поладнає більше політичних справ, котрий з них матиме на своїй совісти більше зломаних людських істнувань. Коби тільки більше, коби жорстокіше, коби якнайбільш немилосерно; бо милосердя вважають між ґепістами (чекістами) не як добру людську прикмету, тільки навпаки — за хибу, за буржуазійну спадщину.

На одній із головних вулиць Москви (Лубянка ч. 2) стоїть величезний будинок, в якому і в день і в ночі панує незвичайний рух. Авта заїзджають і відїзджають, на подвірі дижурує постійно кілька готових до відїзду самоходів. Цей будинок я знав добре з оповідання співвязнів, яким доля веліла відвідати цю сучасну Бастилію. Це серце совітського терору — ОГПУ — грізна установа, що серед совітських громадян викликує пострах. ОГПУ = Обедіньонное Ґосударственное Політіческое Управленіе (Головний Державний Політичний Уряд).

У лябіринті коридорів міститься безконечний ряд нумерованих дверей, за якими засідають ті, що рішають про долю своїх жертв. Відси — з Лубянки ч. 2 — ҐПУ своїми щупальцями велитенського поліпа, що його породила революція та який виріс на тілі нещасливих народів СССР, обіймає шесту частину ґльобу, сягає далі — крізь кордонні стовпи, крізь моря, ріки, океани — всюди, де починається якась революційна ворохобня, всюди де смерть починає своє жниво, всюди де народи спливають кровю.

А в пивницях тієї зловісної камяниці при Лубянці ч. 2 панує страшна тиша — передсмак вічної тиші, що її зазнає багато з тих, що там пробувають. По коридорях, вистелених мягкими хідниками, ходять сторожі-ґепісти у тихолазах, які зовсім приглушують відгомін кроків. Звуків людської мови не чути тут, тільки час від часу чути сухий тріскіт пальців, що має означати, що вільна дорога. Бо ведений коридорем вязень не повинен зустрічатися з товаришем неволі, отже конвой повідомляє тріскотом пальців, що веде вязня, а стійка таким же способом відповідає, повідомляючи дальші стійки.

Коли когось беруть із келії на слідство або на „завжди“, відбуваються при тім незвичайно таємничі заходи. Двері відчиняються і аґент запитує зібраних у келії вязнів, чиє прізвище починається від такої і такої букви. Далі знову шепотом починаються допити щодо імени даної людини та імени її батька. Вкінці паде таємничим шепотом: „пожалуйте со мной!“ (прошу за мною) — і знову тиша, перериванa тільки сиґналом — тріскотом пальців.

Тихим шепотом порозуміваються зі собою люди вкинені до пивниць при Лубянці ч. 2, намагаючися відгадати, яку долю ладять їм кріваві „уполномоченіе“ (слідчі судді) — панове життя і смерти своїх жертв, „заохочені ударнічеством і соціялістичним суперництвом“.

Для мене колеґія ОГПУ приготовила заслання до соловецького табору на 10 літ, значить відірвання від життя на завжди. Бо по відбуттю виміреної кари мав би я мандрувати на вигнання до Печорської тундри або до Наримського краю і по кількох роках побуту на вигнанні, в найліпшім випадку — значить якби я не вмер там із голоду, або якби мене знову не арештували — позволили б мені змінити місце побуту, переносячи мене до округи з трохи лагіднішим підсонням, але до батьківщини, на Білорусь — не позволили б мені вернутися ніколи.

Ніколи!

Не почую вже клекоту бузьків над стріхою, ні пісень повертаючих із поля женців, ні пречудного співу білоруських жаб по заході сонця в наших озерах...

РОХКІТ ЖАБ.

Коли я снував такі понурі думки, їдучи у хвості походу катоpжників, раптом я здро

„Змінити тактику — не напрямні...“

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ УНДО, ПОСОЛ ГРИНЬ ТЕРШАКОВЕЦЬ ЗАБІРАЄ ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“.

Друкуючи цей черговий голос у нашій анкеті на тему „нормалізації“ (перший забрав голос д-р Дмитро Левицький, гляди „Діло“ з 11-го ц. м. ч. 150) пригадуємо питання, які формулувала була Редакція:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка істнує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?“

Редакція.

У відповіді на 5 питань Хвальної Редакції у справі зміни від двох літ нашої політичної тактики в Польщі, наслідків поведінки проводу УНДО й У. П. Р. та завдань національно-політичного табору на будуче, осмілююсь висловити такі свої скромні уваги:

ПРИЧИНА ЗМІНИ ТАКТИКИ.

З огляду на події на Великій Україні та в Европі і на внутрішні зміни в Польщі, які виявились в переустрою держави в сторону тотальности (нова польська конституція і виборча ординація), як також з огляду на те, що наша опозиційна політика в рр. 1928—1935 не принесла сподіваних нами успіхів, вкінці з огляду на бажання дістати політичного партнера для вищих цілей — український політичний провід мусів започаткувати ту нову політичну тактику.

НЕГАТИВНІ ВИСЛІДИ.

Наслідки цієї нової політичної тактики проводу УНДО (т. зв. політики нормалізації) є відемні. Ми не тільки не осягнули майже нічого з 18-ти постулятів, що їх висунув наш політичний провід, та з яких деякі не вимагали навіть окремого законодатного рішення, але й не дістали ми навіть тих речей, які нам належались на підставі конституції та про які раніше згадував і сам уряд. Це — на горі. А на долах, у воєвідствах і повітах, панує такий самий хаос політичних напрямків, як колись: мало не кожний староста робить власну політику. Коли навіть варшавський уряд дасть якусь конкретну обітницю проводові У. П. Р., то підчинені йому органи роблять звичайно величезні трудноші і всякими способами справу перевертають. Робить це таке враження на стороннього глядача, немов би органи влади ролями поділились. Одночасно польська суспільність почала робити крик у пресі, на зборах, у меморіялах, що мовляв „українці отримують великі благодаті“, що через це „загрожують істнуванню поляків“ на наших землях. Цей крик зробив своє у двох напрямах: урядові чинники, відповідаючи на найслушніші наші вимоги, почали вживати аргументу, що „мусять рахуватися з голосами польської суспільности“, а знову п. мін. Понятовський пішов активно по лінії тих голосів і перевів новий земельний закон, якого не було за час гострої опозиційної тактики попередньої У. П. Р. Виходить, що у практиці зміна нашої тактики була непотрібна, бо не дала позитивних політичних наслідків.

НАСЛІДКИ ВИБОРЧОГО КОМПРОМІСУ.

Так само показався без позитивного практичного висліду виборчий компроміс, який чейже не мав на увазі лише само число українських кандидатів, але й інші, кращі, можливости співпраці з польськими послами з того самого терену та інші умовини праці у парляментарних установах. Тимчасом польські посли, вибрані зі спільної листи та українськими голосами (величезна більшість польського громадянства прецінь вибори бойкотувала, особливо громадянство ендецьке, що найбільшу силу має в Галичині), замісць співпрацювати з українцями почали ображувати їх в їхніх національних почуваннях, викрикуючи з лавок, що „нема українців, є тільки русини“, та у відповіди на всі розумні аргументи повторювали непримирне ендецьке гасло „польська земля для поляків“, забуваючи, що та земля (на основі самих польських історичних даних) перейшла в польські руки від українських бояр та що потім, у пізніших століттях, працював на ній і зрошував її своїм потом і кровю український селянин. Польські посли з Галичини зправила голосують проти всіх українських внесків і поправок та в першій мірі причиняються до того, що атмосфера праці у соймі і сенаті для українських членів УПР не є ані трохи ліпша, ніж була колись. Такі випадки, як з законом про Фонд Національної Культури, коли виразно і без обиняків викреслено українців з права користати з державного фонду, що обхоплює всю територію держави і на який складаються гроші всіх громадян, такий випадок страшенно характеристичний на реальні можливости, добуті українцями на підставі виборчого порозуміння.

САМОУПРАВНА ДІЛЯНКА І ПОЛЬСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Не змінились в нічому відносини і в самоуправній ділянці. Там, де поляки мають якунебудь, фактичну чи формальну, більшість в самоуправних установах, там вони не допускають навіть до ухвали про введення двомовних написів на орієнтаційних таблицях, не кажучи про мову урядування, — а де вже, під натиском українців, що творять безоглядну більшість у даній громаді чи волості, така ухвала перейде, — там її не допускає реалізувати адміністраційна влада. Те саме явище — з дуже малими вимками — бачимо й на полі господарської співпраці. З комунальних повітових фондів неможливо добитися найменших сум на українські цілі, а за кожним разом приходиться вести за це бої: маємо безліч конкретних прикладів, коли дана ухвала громади не може бути виконана, хоча анальогічний (звичайно багато вищий) видаток на польські цілі находить негайне затвердження і виплату. Колиж навіть найдеться в повітовій адміністрації людина, яка хоче піти українцям у дечому на руку, кермуючись почуттям обєктивізму і справедливости, го відразу стрічає з польського громадянського боку такі трудноші, протести, демонстрації, ба навіть погрози і доноси, що мусить змінити тактику, щоб не наражуватись на вічну війну з власними земляками, яку — очвидно — мусить програти, не находячи твердої і рішучої підтримки від своїх зверхників та всієї офіціяльної національної політики.

Словом, наша примирність, наш виборчий компроміс, наші заяви на парляментарній арені про бажання співпрацювати з польським громадянством і державою, наше довіря урядові мали врешті-решт той наслідок, що польське громадянство змобілізувалось і зактивізувалось на протиукраїнській плятформі та стало далеко більш шовіністичне, ніж було передтим, перед „нормалізацією“.

НАДМІРНА ВІРА НАШОГО ПРОВОДУ.

Свого часу наддніпрянські діячі вірили у гасла соціяльної революції, як у спасення українського народу. Був також час, коли галицький політичний провід вірив у гасла самовизначення народів, реалізовані під крилами антантських держав. У періоді „нормалізації“ наш політичний провід почав теж вірити. Та віра, яка мала дуже хиткі підстави, підняла проти нас у нашому народі всіх противників партії УНДО, які почали воювати демагогічними аргументами та називати нас просто зрадниками національних інтересів, з другого боку відемно відбилась на низах, демобілізуючи нашу активність та сіючи апатію і інерцію. Народні низи перестали бути політично активні, перестали взагалі цікавитись політикою, завіривши проводові, який у свою чергу вірив, що новою тактикою здобуде те, чого раніш не можна було здобути. Заломання цієї віри мусить теж відбитись на настроях відемно та посіяти пригноблення і ростіч.

Невдача політичної тактики прийшла через те, що наш політичний провід саме забагато клав на свою віру, задовольняючись першими обітницями. У своїй парляментарній тактиці наш провід був уступчивий і нерішучий, не користаючи зовсім з добрих нагод виявити своє становище (буджет). Складано забагато заяв та роблено забагато конференцій, які не дали нічого, крім демобілізації по нашому боці та мобілізації по стороні польській. Найпоганіше відбилися два моменти: брак критичного погляду на власні помилки у президії УПР та брак контрольного і вирішного чинника через сполуку обох функцій — проводу УНДО і УПР. — і через відсутність надрядного українського чинника.

МІЖПАРТІЙНА РАДА ТА ПОДІЛ ФУНКЦІЙ УНДО І УПР.

Сьогодні витворилась дуже важка і складна ситуація. Маємо до діла з ясною тенденцією звести українство з політичної площини на ступінь етнічної групи без власних ширших аспірацій. Маємо такі спроби, як з нашою шляхтою або з Лемківщиною та Гуцульщиною. Одночасно міжнародні події розвиваються так, що щораз виразніше йде до нової війни. Тому перед нами стоїть життєва конечність консолідації. Мусимо створити Міжпартійну Раду, як у 1920. році, одночасно мусимо перти до Національного Конгресу. Внутрі нашої партії треба конче відділити провід УНДО від проводу УПР, при чому у проводі партії не повинні стояти члени УПР, так само не повинні вони належати до Центрального Комітету. В усякому разі, Центральний Комітет, який має давати політичні директиви, повинен складатись бодай на 3/4 з нечленів УПР. Міжпартійна Рада повинна надавати напрямні національній політиці, лагодити спори й координувати працю на всіх ділянках національного життя, полишаючи кожній партії волю вести в рямцях своєї програми чесну ідеольогічну ривалізацію.

Я був і є за нормалізацію національних відносин, але тільки на засаді „рівний з рівним“. Хочемо, щоб нас усі трактували як політичний підмет, а не предмет. Обіцянками сьогодні трудно й дітей задовольнити, не то свідомий нарід. Тому слід нам змінити тактику, не напрямні, та посилити політичну нашу організацію вгорі і внизу. Треба готовитись до важких часів, серед яких не вільно нам загинути!

Гринь Тершаковець

жав... Схопив мене страх, майже містичний страх...

Я почув голоси наших білоруських жаб...

Карельський ліс стояв по обох боках дороги сповитий зимовим снігом. Білорусь далеко на тисячі кільометрів, а я тут, під 65 ступнем географічної ширини чую виразно ритмічний рохкіт жабячого концерту.

Я пристанув.

Я був певний, що маю галюцинації. Голоси втихли. Закурив я файку, обтер піт переляку з чола і рушив дальше, спираючись на своїм мандрівнім ціпку...

Знову залунав концерт жаб.

Я знову пристанув, не вміючи вияснити собі дивного явища. Спів настав. Намагаючись вияснити причину дивних голосів, запримітив я, що коли я приставав, тоді спів стихав, колиж я починав знову йти — гомонів на ново. Почав я тому шукати тієї причини недалеко себе і щойно тепер запримітив, що мій мандрівний ціпок, заглиблюючись за кожним кроком у сухім, замерзлім придорожнім снігу, видавав ці дивні звуки, що так сильно пригадували „кумкання“ жаб по заході сонця...

Останній попас випав у Колежмі, містечку положенім на березі Білого Моря. Відси мали ми вирушити завтрішнього дня через замерзле море на віддалений 10 км. острів Міяг.

У Колежмі такий самий байдужний привіт карельських рибалок, які вже освоїлися з перемаршами вязнів, гнаних на північ. Так саміською розмістили нас по хатах, окремо конвой, бо ніхто не сумнівався, що думка втечі нікому з нас не понийде до голови.

(Продовження буде).

Постанови конґресу французьких соціялістів.

У Марсель покінчився конґрес французької соціялістичної партії. 4.539-ма голосами конґрес ухвалив урядові Блюма абсолюторію за його дотеперішнє урядування. Дальше конґрес постановив 3.484-ма голосами проти 1.866-ох (43-ох стрималося від голосування), що соціялістичні міністри мають залишитися в уряді Шотана. При голосуванні над політичною лінією внесок Блюма дістав 2.949 голосів, Брака 1.545, Півера 894. Партія домагається, щоб уряд перевів контролю кредитів, змонополізував великі підприємства (копальні, хемічні фабрики, водні електрівні, транспорти й асекурації), не допускав до непорозуміння між парляментом і сенатом та дальше працював над закріпленням пакту Ліґи Націй. Конґрес висловив вдоволення зі співпраці з комуністами.

СТРАЙК ГОТЕЛЯРІВ У ЛІЛЬ.

Персонал готелів, каварень і ресторанів у Ліль почав нині страйк, домагаючися 40-годинного тижня праці.

Смертний присуд на грузинських самостійників.

Найвищий суд совітської Грузії засудив на смерть князя Мдівані, Торотелідзе, Огудзаву, Курулова, Чихладзе, Еляву і Карциведзе, які належали до тайної грузинської протисовітської організації та вели шпигунську, диверсійну та шкідницьку працю, підготовляючи терористичні акти проти керманичів партії та уряду.

ЩЕ ОДИН ДОСТОЙНИК У НЕЛАСЦІ.

Секретаря всесоюзного виконавчого комітету Івана Акулова звільнили з урядування, не приділюючи йому ніякої нової функції; він належав до найбільше впливових осіб у СССР. Його наслідником став Олександер Горкін, колишній член колеґії ГПУ, людина мало відома.

САБОТАЖІ В АЗЕРБЕЙДЖАНІ.

В азербейджанській місцевости Гіленімо викрили протисовітську організацію; арештовано чимало осіб під замітом саботажів у нафтових шибах, м. ін. голову місцевого совіта, начальника залізничої стації та двох інжинірів.

ГПУ перевело великі арештування серед студентів університету в Баку, що утворили ячейку троцькістів довкола катедри проф. Гесамбекова. Арештовано разом понад 400 студентів та чимало професорів і урядовців університету.

СССР І БЛИЗЬКИЙ СХІД.

Мусулманські держави: Туреччина, Ірак, Іран і Афганістан підписали у Тегерані пакт. Турецький міністр закордонних справ Рушті Арас виїхав до Москви, щоб обговорити з керманичами совітської закордонної політики справи Близького Сходу.

ПРИЧИНА КОНФЛІКТУ НАД АМУРОМ.

Японська аґенція „Кокотсу" подає сензаційну вістку про причини недавнього совітсько-японського конфлікту на Амурі. Цей конфлікт викликали місцеві команданти червоної армії, бо були затривожені, що не вертається з Москви маршал Бліхер. Викликуючи напружену атмосферу на границі вони приневолили Москву відіслати Бліхера негайно на Далекий Схід.

НЕЗАПОВНЕНА ПРОГАЛИНА.

(Деякі завваги з приводу реформи середнього шкільництва в Польщі).

Реформа середнього шкільництва в Польщі, теоретично зовсім викінчена, вступає з новим шкільним роком у початкову стадію практичної реалізації.

Це шкільництво матиме поважний вплив на освіту нашої інтелігенції, на майбутню структуру нашої духової культури. Отже треба ставитися до цього шкільництва, як до реального суспільного чинника, що відіграє свою ролю в нашому національному житті. Треба використовувати цей чинник на нашу національну користь і нагинати практично до наших національних потреб.

Про саму теоретичну сторінку шкільної реформи чули ми дотепер чимало голосів поважної критики. Більшість активних визначних людей — педагогів, виховників і суспільних діячів — поставилася позитивно до цілости реформи. У своїх міркуваннях брали позитивісти під увагу сучасні суспільні течії, високий розвиток техніки та моторизації господарського життя й засоби та напрями сучасної духової культури.

Противники реформи середнього шкільництва не видвигнули ні одного глибшого та поважнішого річевого арґументу. Одинокий, що промовляє в користь їх становища це той, що новий устрій середнього шкільництва вніс у початку в лави батьків поважне замішання, поставив їх у клопітливе, майже безвихідне становище. Перед батьками стануло трудне питання до практичної розвязки: „куди, до якої школи післати свою дитину після покінчення 4-літньої гімназії?"

Питання, справді, дуже важне. Молода людина кінчить 4-літню гімназію в 16. році життя. Людина в тому віці — це вже на-пів юнак і ще на-пів дитина. Її ідеольоґічна структура ще не викристалізована. Всупереч усім дотеперішнім твердженням педаґоґічної психольоґії, треба ствердити, що в тих літах таланти й замилування людини ще не оформлені, вповні незакінчені.

Отже нема чого дивуватися, що батьків і їхніх дітей огортала правдива чорна розпука, коли ці останні впродовж кількох днів без ніякої посторонньої авторитетної поради мали рішити, на який шлях життя спрямувати свої кроки. Кажу виразно „шлях життя", бо вступ до такого або іншого типу ліцею справді витичує раз на завжди, майже безповоротно, шлях життя і конкретної праці молодої людини. Це дуже важна справа. Якщо людина не може працювати в такій ділянці, яка відповідає її замилуванням, якщо людина не виконує такої праці, що її любить, тоді пропадає на все життя особисте вдоволення та щастя тієї людини. А особисте вдоволення і щастя є хіба найбільшим душевним скарбом кожного з нас.

Отже замішання, що запанувало серед батьків і їхніх дітей при кінці шкільного року, зовсім зрозуміле. Завинили в цьому замішанні автори шкільної реформи, завинила шкільна адміністрація. Завинили тим, що не створили авторитетної дорадчої установи, що допомагала б своїми фаховими порадами батькам і їхнім дітям у виборі відповідного типу ліцею.

Такими авторитетними установами є нині в усіх майже культурних народів, у всіх майже державах психотехнічні порадні.

Чехословаччина перевела в себе реформу шкільництва раньше, ніж Польща. Там устрій шкільництва зовсім не такий скомплікований як у Польщі. Але там психотехнічні порадні законно обовязкові. На основі розпорядку міністра освіти з 1932 року учень, що покінчив середню школу, мусить перейти через психотехнічну порадню. По переведених досвідах і дослідах видає психотехніка кожному абсольвентові середньої школи відповідну посвідку, що скеровує його до вищих студій на університеті чи політехніці. Без таких посвідок психотехніки декана-ти чеських університетів не допускають молоді до вписів. Діяльність чеської психотехнічної установи показалася дуже практична й корисна. Батьки та молодь користає з її порад дуже радо та щедро.

Перші роки істнування та діяльности ліцея будуть роками дослідів і досвідів. Після того прийдуть поправки та зміни, вимагані й оправдані життям. Але вже нині можна певно твердити, що не зважаючи на майбутні зміни в організаційній та програмовій структурі середнього шкільництва, психотехнічні установи є безумовно необхідні та мусять бути негайно законно зорганізовані. Українське та польське організоване громадянство випередило в цій ділянці авторів шкільної реформи та шкільну адміністрацію. Має свою психотехнічну порадню українське громадянство при Рідній Школі у Львові, мають і польські освітньо-виховні організації в багатьох центрах свого культурного життя. Але ці установи не здобули ще серед одного й другого громадянства потрібної популярности та характеру законної обовязковости.

Одно й друге мусить швидко прийти, якщо гарно подумана шкільна реформа не має з теоретичного добра перемінитися в практичне лихо суспільности.

І. Ю.

ОДНОДУШНА ПІДТРИМКА ДЛЯ ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

ТОКІО, 14. 7. ПАТ. У цілій Японії відбуваються масові збори політичних партій і господарських організацій. **В резолюціях висловлюють признання урядові за його становище до Китаю. Також соціялістична партія, що була дотепер в опозиції, висловила урядові підтримку в його політиці у Північнім Китаю.**

—o—

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА ПРОТЕСТ КИТАЮ.

ТОКІО, 14. 7. ПАТ. Представник китайської амбасади склав нині рано формальний протест з доручення нанкінського уряду проти останніх подій у північнім Китаю. Нанкінський уряд домагався, щоб японський уряд відкликав свої війська з околиць Люку-Чіо і перестав зміцнювати японський ґарнізон у північнім Китаю. Заступник міністра закордонних справ Горі-Нуші не приняв протесту домагаючись, щоби Китай дотримав підписаний договір з Японією. Додав, що **полагодження конфлікту залежить виключно від Китаю.**

—o—

НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

САН ФРАНЦІСКО, 14. 7. ПАТ. В год. 7.25 рано большевицький літак „Ант — 25" перелетів над Ореґоном 408 км. від Сан Франціско. Тому, що віддалення Москви від Сан Франціско сягає до 9.960 км., большевицькі летуни устійнять мабуть новий світовий рекорд, що дотепер належав до летуна Россі, який перелетів 9.080 км. Літак „Ант — 25" перелетів над Сан Франціском не осідаючи. Здогадуються, що осяде у Сан Дієґо в Каліфорнії.

—o—

БІЙКА НА КОНҐРЕСІ СОЦІЯЛІСТІВ.

МАРСЕЛЬ, 14. 7. П. А. Т. На конґресі французьких соціялістів дійшло підчас голосування до гострої виміни думок, що перемінилася в бійку. Блюм надаремно силкувався привернути лад. Щойно за пів години можна було голосувати над дальшими внесками.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Папуги й канарки ворогами здоровля людини.

Папузяча недуга.

Загально відомо, що багато папуг, привезених із далеких екзотичних країв, скоро попадає у ріжні недуги, нидіє і гине. Найбільше папуг гине на т. зв. папузячу недугу (псіттакозіс). Проявами тієї недуги в папуг є наїження піря, нехіть до їжі, душливість, сонність та бігунка; хорі птахи гинуть переважно по 5 днях недуги. Часом папузяча хороба буває затяжна й тоді птахи не гинуть відразу, але хорують довший час; з їх горла виходить харчіння, мучить їх душність та витік з очей та носа. На секції здохлих птахів видно, що хороба нищить головно слизну болону кишок папуги, викликує запалення легенів і звиродніння печінки.

З папуги на людину.

Часто хора папуга заражує своє окруження, а заразки папузячої хороби, які є незвичайно хоробутворчі, переносяться на людину дуже легко. Лікарі, що мали до діла з цією недугою, заявляли, що закаження переноситься лише з папуги на людину, зате хора людина не заражує папуги. Два дослідники, Левінталь і Колес, виказали, що причиною хороби папуг є мікроскопійний заразок, подібний до заразка плямистого тифу (т. зв. рікетсії Провацека) який називається „рікетсія псіттакозіс". Він належить до групи найменших розміром заразків, що переходять навіть через порцеляну, яка має пори широкі всього на дві стотисячні міліметра. Тому то й тяжко дуже побачити їх під мікроскопом. У хорих папуг ствердили його в крові, ріднах рідинах ямин тіла та у відходах папуг.

Папузяча хороба в людини має свій час притаєння яких 2—7 днів. Потім вибухає гарячка, що триває на однім рівні 2—5 тижнів. Зпочатку заражена папугою людина почувається змучена, терпить на брак апетиту, відчуває дріжки та сильну спрагу. Згодом хід папузячої хороби подібний до черевного тифу, з такими проявами, як сильний біль голови, звільнення живчика та обнижка числа білих тілець крови. Недужий терпить на безсонність, або попадає в надмірно побудливий стан та одурманення. У 5. або 7. дні недуги розвивається важке запалення легенів, з характеристичною повною недостачою плювотин. Папузяча недуга дає високий відсоток смертности (яких 20 проц.), наслідком опуху легенів та важкого розладдя кровообігу.

З папуг на канарки.

В останніх роках ця важка птича недуга кинулася й на наших канарків, як про це свідчить хочби такий випадок, наведений віденським лікарем Герляхом у віденськім гігієнічнім часописі: один годівельник канарків у Відні переслав до держ. заведення для поборювання пошесних звіриних недуг в Медлінг к. Відня, три трупи канарків, що походили з гір Гарцу і одного канарка живого, але хорого уже довший час. Також прислав більшу кількість корму, що ним годував ті канарки. Той сам годівельник подав також, що за один лише місяць зпоміж його 50 расових канарків здохло йому аж 23. У всіх виступили такі прояви, як наїження піря, дрімоти, нехіть до їжі, душність та бігунка. Дослідники заведення в Медлінг ствердили, що канарки занедужали на папузячу хоробу; тому ветеринарійні органи Відня приказали забити ще й тих 22 канарків, які залишились. Автім 11 з них уже занедужало.

Мікроскопові досліди виказали, що 80 прц. канарків було заражених папузячою недугою. Слідство виказало, що корм, яким годували тих канарків, походив зі складу поживи для птахів, де два місяці перед тим ствердили папузячу хоробу.

Обсерватор цього випадку д-р Герлях подає, що найбільш небезпечною для людей є курява і порохи що осідають в клітках хорих птахів; бували випадки, що людина тільки проходила попри клітку з хорими папугами і це вистало щоби злобні заразки заразили тих людей цією важкою недугою.

Остання епідемія папузячої хороби була у Відні в 1935—1936 р.; тоді занедужало на неї 18 осіб, з того два подружжя, купчиха птахів, один лябораnт, що досліджував відходи хорих, а 2 заразилося від хорих людей.

Тому треба вважати на папуги і канарки і тримати лише безумовно здорові птахи.

Б. Г-й.

Мойсей - великий гігієніст.

Вже у старинних часах було багато законодавців, що розуміли значіння гігієни побуту для життя людини, та може ще важніше, для життя суспільности. З поміж них визначається провідник жидів, пророк Мойсей. Він звернув велику увагу на профіляктичну гігієну, головно гігієну повітря, мешкання та відживи. Його розумні вказівки представляють його, як дуже уважного чоловіка і доброго знавця природи. Він видав теж своїм одноплемінникам наказ, що вони повинні часто вітрити мешкання, чистити всі кутики в домі та ужиткових предметів, головно перед святами. Дуже велику увагу він звертав на чистоту тіла і одягу; він признав нпр. поліжницю по породі, мужчин та жінок хорих на цілу низку недуг „нечистими" і наказав усе, чого вони доторкнулися, як найдокладніше відчищувати; саміж недужі мусіли „очищуватися" частими купелями та зміваннями.

Мойсей урегулював своїми приписами навіть те, які харчі мають споживати його земляки, бо це дуже важна справа в гарячому підсонні Палестини. Він позволив уживати „чисті" страви, а під загрозою смертельного гріха заборонив їсти „нечисті". Зі звіриного мяса зачислив він до „чистого" мясо всіх звірят пережувачів, що живуть на суші та усі тварини покриті лускою що живуть у воді; „нечисті", це всякі інші звірі і птахи, що живуть по багнах і гади. Характеристичне, що Мойсей заборонив їсти багато з тих звірят, на яких живуть ріжні паразити.

Свинятину заказав Мойсей тому, щоб перешкодити недугам шкіри та „острій крові"; кров і товщ із внутрішніх органів людини зачислив він до нечистих тому, що в товщі внутрішніх органів є багато лімфатичних залоз, і в них багато ріжних заразків.

Заборонив також обжирство та піянство; також видав строгі приписи, що регулюють полове життя жидівського народу, бо вони, як і всі мешканці сходу мають вроджений у гарячому підсонню нахил до вибагливости, надміру забав та розкошей, розпусти і всяких перверсій. Тим робом бажав Мойсей охоронити свій нарід від фізичного та морального занепаду.

Головними засадами його санітарного законодавства було: чистота тіла, охорона перед джерелами закажень, чистота полового життя та охорона племени перед шкідливими впливами інших націй.

Санітарні накази Мойсея ввійшли в склад його релігії і тим самим, хто їх строго не виконував, попадав у тяжкий гріх.

—o—

Війна ящірок з павуками.

Каліфорнія в неволі павуків.

В полудневій частині Злуч. Держав П. А., а головно у стейті Каліфорнія живе спеціяльний рід павука, т. зв. чорний павук (лат. Литродектус мактанс"), звбільшки наших „хрестоносців". Його вкушення вважають небезпечним. В останніх роках ті павуки так живо розмножилися в оселях Каліфорнії, що люди не можуть самі дати собі з ними ради. Американці пояснюють собі масову появу павуків у своїх домах тим, що павук не має де жити в сухій, пустинній Каліфорнії, і тому, коли лиш збудують який новий дім, зараз з цілої околиці стягаються туди павуки, щоб найти там для себе захист. Є люди, які вважають чорного павука нешкідливою комахою, одначе загал населення Каліфорнії вважає їх „египетською карою" і тому звернувся до визначних природників з проханням помочі.

Деякі „специ від павуків" пропонували спровадити з Полудневої Америки спеціяльну породу тамошніх жаб велитнів т. зв. агва, але цей проект упав, бо що зробить навіть найбільше ласа на павуки ропуха, коли нпр. павук сидить на стелі? Автім ці ропухи дуже ліниві і неповоротні.

Ґерргонот смертельним ворогом павуків.

На превелику радість мешканців запавученої Каліфорнії найдено врешті знамениту раду на влізливих павуків. Ото в ам. часоп. „Science" учений Кавлес запропонував на підставі власного досвіду нову „біольоґічну методу нищення павуків". Він запримітив, що смертельним ворогом павуків є каліфорнійська ящірка т. зв. Ґерргонотус мультікарінатус. Це звірятко має вужовату будову тіла і добре розвинені кінчини, для яких стрімка стіна не є ніякою перешкодою. Правда, вона також мешкає в тих сторонах де пліношиться язва павуків, але тому, що тих ящірок є доволі мало, то вони не можуть знищити розгуляних павуків. Кавлес, автор нової протипавукової методи, мешкав сам в домі, який зовсім опанували нахабні чорні павуки. Тоді він лишив частину городу облогом, завів там ящірки-ґерргоноти та зі сусідства усунув усіх котів.

За кілька літ ящірки дуже розмножилися і вигубили майже зовсім павуків з господарстві автора методи. Праця цих пожиточних звіряток є тим видатніша, що вони поїдають не лиш живих павуків, але й їх лярви. В той спосіб мала ящірка стала у пригоді людині в боротьбі з язвою павуків.

З БАГАТСТВ БЛИЗЬКОГО СХОДУ.

У краях східної Европи та близького Сходу зазначився в останнім році великий зріст продукції нафтової ропи. Часопис „Пшеґльонд Нафтови" підносить головно зріст кількости видобуваної ропи в таких краях, як Румунія, СССР., Ірак і арабських краях в околиці перського заливу. І так в Румунії у 1936 р. видобули 87 тис. цистерн; поглиблено багато шибів до глибини 2,500 м. та пристосовано найновіші методи розшуків нафтової ропи т. зв. методу сейсмічну і електричну. Румунські рафінерії перерóбили 95 проц. ропи на чистіші продукти у своїх краєвих рафінеріях.

В СССР. видобули в 1936 р. на 10 проц. більше нафтової ропи, як у 1935 р; за цілий останній рік добули там 199 міл. бочівок. Большевики звернули головну увагу на башкірські нафтові терени, де довертілись до цілого ряду нових злож ропи.

Також большевики експльоатують завзято нафтові багацтва Кавказу, Емти і Уралю.

В Іраку (давн. Мезопотамії) знов відродився нафтовий промисл. Від трьох літ той край майже зовсім закинув нафтову продукцію, бо вона не виплачувалася з причини великих коштів допровадження нафти з Іраку до надморських пристаней.

Тепер, коли вибудували руропроводи до середземноморських пристаней Гайфа і Тріполі то Ірак відразу кинув на світовий ринок 30 міл. бочівок. Англійське нафтове товариство відкрило там нові велитенські зложжа на правім березі ріки Тигр.

Інші багаті нафтові зложжа відкрили на острові Басрейн, ще лежить в перськім заливі. 40 тамошніх шибів дає 250 тис. бочівок ропи денно. Інші зложжа лежать на побережжу арабського півострова в Дамман і дають 4 тис. бочівок денно.

Як бачимо з цього нафтові багацтва землі є просто безмежні.

НЕЗВИЧАЙНА ЛІКУВАЛЬНА СИЛА ВІТ. Е.

Вітаміна Е є одною з найновіших вітамін, якої ділання щойно досліджують. Останні вислідн англійських лікарів ствердили, що ця вітаміна має дуже додатній вплив на розвій плоду в лоні матері, правильний хід вагітности та попородового розвою немовляти. Англійські лікарі досліджували 23 жінки, що дотепер були вагітні 70 разів, а з того вродили лиш 11 живих дітей, з яких всього 6 було зовсім здібних до життя. Усім тим жінкам подавали згадані лікарі 5 місяців олій зі скільченої пшениці, де багато віт. Е; крім того при кінці вагітности давали жінкам ще віт. А і Д. Вислід лічення віт. Е був знаменитий, бо згадані 23 жінки вродили 22 живих дітей, що стало очевидним доказом лікувального впливу віт. Е.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Герої життя і сцени.

Частенько герої, чи драматичні артисти переживають свої враження. Перед їхніми очима перебігають неначе на фільмовій ленті — небуденні драматичні події.

Землетрус у Лізбоні.

Одного разу театр у Парижі виставив драму, що ілюструвала жахливий землетрус у Лісбоні. Це була вірна відбитка нещастя, що в 1755 р. було небуденною подією.

Автор драми „Землетрус у Лізбоні" називався Андре. Андре не зачислявся до кращих письменників, одначе його драму ввесь час протестовано на кожному кроці.

Одного разу склалася в театрі дивна історія, коли вистава добігала уже кінця.

Серед гостей впали слова:

— Панове артисти — це буйда. Присягаю, що хід подій був далеко інший. Ось наочний свідок!!

На салі метушня, бо якийсь мужчина видрапався на сцену, схопив за рамя худого артиста й голосно крикнув:

— Ви граєте ролю молодця Дорваль, що врятував життя королівської доньки. Дорваль — це я!

Публика приняла оці слова рясними оплесками, а незнайомий говорив дальше:

— Пані й панове, незвичайно мене зворушують події, що оце вдруге переживаю. Одначе всіх запевняю, що драма є ганебно фальшива.

Автор, що ввесь час перебував за кулісами, вибіг на сцену й голосно заперечив:

— Як смієте мені це закидати?

— Я є Дорваль, — перебив другий, — професор мистецтва. Вчив я особисто доньку португальського короля, гри на гарфі.

— Добре, отже чого бажаєте? В моїй штуці виступаєте як герой — перебив Андре.

— На жаль, ваша драма незвичайно мене ображує. Я вирятував із румовищ замку доньку короля. Це правда. Одначе яким чудом казали ви, у своїй штуці, цілувати мені ученицю. Це ганебна брехня. Я лише виконав свій обовязок!

Виставу перервали раз на завсіди.

З вязниці на премієру.

З початком вісімнацятого століття ввесь Париж жив під враженням публичних „виступів" грізного опришка, що звався Картуш.

Картуш раз-у-раз нападав на пошти, багатих купців та палив шляхоцькі двори. Одначе 1721 р. вдалося поліції схопити грізного опришка та всадити за решітку. Картуш сидів у тюрмі та вижидав екзекуції.

Водночас один театр Парижа розписав конкурс на драму про Картуша. Славний поет Леґранд виготовив скоро драму, де головним героем був Картуш.

Одного разу прибув Леґранд до вязниці і прочитав драму опришкові, який заявив:

— Незвичайно тішуся, що моя скромна особа ввійшла до вашої драми. Одначе дивно мені, чому представляєте мене, як блазна й крайнього дурака.

Опісля виявнив авторові драми деякі подробиці із свого життя.

— Треба відтворити правдивого Картуша, — додав.

За цінні вказівки дістав Картуш багато грошей, що вирятували його з вязниці, бо він підплатив усіх сторожів і легонько висмикнувся на свобідне життя, щоб побачити в театрі себе самого.

У часі вистави встав Картуш й промовив до артистів:

— Панове, не маєте зеленого поняття про штуку. Беріть мене за примір, я не жалував труду, ні коштів, щоб прибути особисто на цю премієру.

Єгипетська карієра.

Одною з найбільш незвичайних, химерних постатей на початку 18-го століття є безперечно син французького мельника Йосиф Антін Сев, якого історія знає як Солімана Пашу.

У 18-ому році життя Антін Сев поступив на службу до воєнної маринарки й кілька літ плавав по Середземному Морі. У бої під Трафальгар він був важко ранений. Моряцтво не припало йому до вподоби й він утік до армії, що боролася в Італії. За те заочно засудили його за дезерцію, одначе згодом реґабілітували (уневиннили), а навіть відзначили, бо він виявився на полі бою незбияким героєм. Він був за той час знову кілька разів ранений. Він швидко переходив вищі військові ступні й підчас московської виправи Наполеона Антін Сев був ординансом маршала Ней.

У Пезен його пробили були списом. Він знову вилічився й 1813 став четарем, а за рік поручником. Упадок Наполеона перешкодив у дальшій карієрі Антона Сева, як штабового старшини. Це були для нього дуже сумні часи. Він мусів тепер боротися зі злиднями. Ще й до цього його вмішали в справу маршала Нея. Побоюючись суду, він мусів тікати з батьківщини.

До Єгипту.

Антін Сев поїхав до Єгипту. Коли він добився до Каіро (Єгипет), то внього в калитці було всього 27 франків. Довго блукав він по цьому чужому місті, заким найшов там своїх краянів у турецькому перебранні. Були це Абдалля з Гулюзи (Півд. Франція), Селім з Авіньону (Франція) Ізмаіл Рушуан, що його справжнє ймення було Петро Ґарі. Всі вони бували в команданта арсеналу, шлюсаря з Ліону (Франція), що називався Гоннон. Не від речі буде тут переказати дещо й про цього Гоннона.

Єгипетський паша Мегмет Алі довідався, що між французами (вони залишилися тут з часів виправи Наполеона до Єгипту) є якийсь шлюсар. Отож Мегметові Алі забаглося, щоб цей шлюсар построїв йому арсенал (склад зброї) і доглядав його.

Покликали до паші Гоннона, що саме гірко бідував як шлюсар у Єгипті, де всі замки були деревляні... Гоннон вивязався незгірше зі свого завдання. Тепер уже йому повезло й він помагав своїм краянам.

Він саме поміг Антонові Сев. Представив його паші. Паша Мегмед Алі доручив Севові повести копальню вугілля.

Справді й Гоннон і Сев сумнівалися, чи може звичайна людина впоратися з таким завданням, як улаштування копальні вугілля, та не було іншої ради. На думку Мегмеда Алі, кожний европеєць мусів уміти все... й не можна було тут непогоджуватись.

Командант мамелюків.

Всетаки Антонові Сев згодом швидко пощастило пересвідчити Мегмеда Алі, що він — Антін Сев — тільки вояк. Мегмед Алі, що саме зприводу револьти мусів закинути думку зевропеізування армії, іменував Антона Сев агою (старшиною) й передав йому команду над 5-ти сотнями мамелюків, що їх треба було вишколити на европейський лад.

Це не було легке завдання: Сев, що прибрав собі імя Соліман, подався зі своїм відділом до Горішнього Єгипту, де в Есне відбувалися вправи.

Ще поки треба було вчитися кидати списом і стріляти, то все йшло якнайкраще. Вершники-мамелюки подивляли незвичайну вправу Солімана в меті списом та в стрілянні. Одначе була інша справа, коли ступнево Соліман став вимагати від мамелюків щораз більшої дисципліни і коли він велів їм робити в повному виряді „довгі марші верхи" й „на піхоту".

На французькі проклони Солімана, свого команданта, вони відповідали посмішками. Інші просто погрожували йому зброєю і вряди-годи навіть кулі свистали йому коло уха. Раз якось навіть коня вбили під ним.

Та соліман не налякався. У найбільш небезпечних обставинах він зумів задержати холодну кров. Це припало до вподоби дикунам. Вони вкінці піддалися і стали без зайвих слів повинуватися його команді

Твердий вояк.

Таким чином зродилася кадра вишколеної й узброєної на европейський лад єгипетської армії. Мегмед Алі іменував Солімана бейом.

З тої пори Соліман, хоч і був тільки бейом (полковником), то всежтаки він був справжнім командантом єгипетської армії. Протигрецька виправа, замісць лаврів принесла Соліманові тільки мороку. Турецька лада відібрала йому ступінь полковника й команду. Це прийшло зприводу заздрощів Ібраґіма, сина Мегмеда Алі. Невдачі не змінили його характеру. Він і надалі залишився гордим вояком революції й Наполеона.

Швидко знову блиснула зірка Солімана. Мегмед Алі загадав зробити виправу-похід на Сирію й урядову команду над цим походом передав синові Ібраґімові. Та він добре знав, що Ібраґім не вивяжеться як слід із цього завдання й щераз звернувся до Солімана. Ібраґім погодився зі Соліманом і зробив його своїм осавулом (адютантом).

Похід на Сирію.

Плян походу на Сирію, був саме наслідуванням пляну Наполеона з 1799. р.

Військо Мегмеда Алі мало дійти аж до Стамбулу й вирубати границю велитенської арабської держави, про що думав і Наполеон. Одначе Ібраґім не розумів европейської тактики й стратеґії. Даремне Соліман уговорював його щодо цього пляну. Ібраґім впертий і самолюбний все хотів поставити на своєму.

Саме з того приводу облога міста Сен Жан Д'акр ішла дуже довго. Це місто впало аж за 8 місяців. Його добули приступом вояки Ібраґіма. Та Ібраґім не зумів використати далі цього успіху й запалу вояків. Не зважаючи на те, що Соліман радив йому машерувати просто на Стамбул, Ібраґім викручувався недостачею приказів від свого батька.

Таким чином Мегмет Алі, що міг був тоді загорнути турецький трон, мусів вдоволитися Сирією.

Солімана йменували пашою.

На вигнанні.

Соліман Паша ставився прихильно до ріжних нових течій. Та тут знову він спотикнувся. Це сталося зприводу Анфантена та його однодумців-сенсілюністів. Анфантен зі своїми однодумцями приїхав до Єгипту, де загадав „будувати новий лад".

Соліман паша „знюхався" з Анфантеном і його братією (все краяни) і це не вийшло йому на здоровля.

Анфантена й його „реформаторів" прогнали з Єгипту, а на Солімана теж накинулися. Чимало причинився тут знову Ібраґім.

Солімана перенесли до Сирії разом з родиною. Всі тепер, як сказано, накинулися на Солімана. Його висмівали й глузували з нього, як тільки хотіли.

Всетаки Соліман не багато собі з цього робив. Він знав, що його ще буде треба.

Забутий усіми.

І справді, 1839. р. прийшла знову війна.

Та вона вже не принесла Соліманові успіхів і лаврів. Принесла кінець його славі.

Мегмед Алі, як це й передбачував Соліман, знову просив у нього допомоги.

Соліман паша охоче погодився.

Прийшла перемога. Вона була така блискуча, що султан хоч і ворог, хоч і Соліман бився проти нього, давав йому великі відзначення й пів міліона готівкою, щоб тільки покинув „бунтівників" і перейшов на його службу.

Соліман відкинув цю покусу.

Та врешті прийшов кінець. Армію Солімана розбили вщерть, бо наспіли нові вороги з моря — англійські панцирники.

Соліман мусів відступити зі Сирії, так як колись його вчитель Наполеон зпід Москви.

Ця невдача не дозволила вже більше піднести Соліманові голову.

Він волів би був і недожити погрому тої армії, що її створив, вишколив і провалив до перемоги.

Соліман паша незабаром помер, забутий усіми.

ВЕСЕЛЕ.

ДАЄ СОБІ РАДУ.

— Як ви, дорога пані, даєте собі раду з платнею свого мужа?

— З платнею, то я собі якось раджу, але не можу дати собі ради з місяцем. Є все на 10 днів за довгий.

ЧОМУ?

— Чому сардинкам обтинають завжди голови?

— Мабуть тому, щоб вони змістилися в коробці.

Що таке „Селянський Союз“?

В „Ділі“ в 26. червня ц. р. появився комунікат „Селянського Союзу“, а відгомоном того комунікату, який у міжчасі появився також у деяких інших часописах, були статті в певній частині преси з негативним підходом до нової установи. Це спонукало „С. Союз“, помістити в „Ділі“ з 1. липня другу замітку з вияснениям свого становища до істнуючих українських центральних установ, зокрема до „Сільського Господаря“ і до кооперації, яке „С. Союз“ окреслив як наскрізь позитивне і льояльне.

Тому, що частина преси порушує далі справу „С. Союзу“ в різко негативному тоні, дискредитуючи морально та навіть національно громадян, що виступають в імені тої установи, повстали різні погляди на ціль і характер „С. Союзу“. Через те вважаємо в чисто інформаційних оглядів за доцільне видрукувати вияснення, яке приніс нам до Редакції один з членів Управи „С. Союзу“, український діяч, щодо якого національно-громадського облиття не маємо ніяких застережень. При тому завважуємо, що це не перерішує нашого мериторичного становища до самої установи чи її доцільности. Власного погляду ми ще не виявили і зробимо це при найближчій нагоді. Зазначимо тільки відразу, що — маємо враження — найбільшою причиною непорозумінь є нефортунна назва: „Селянський Союз“ звучить щось, як політична чи станова організація і серед наших специфічних відносин автоматично викликує сумнів щодо цілей нової „імпрези“. Нескромна назва не відповідає тим скромним цілям торговельного підприємства, про які читаємо нижче в авторитетному вияснені. — **Прим. Ред.**

„Селянський Союз“ це назва нового українського торговельно-промислового підприємства на засадах Спілки з уділами. Її назва вказує, що свою господарську діяльність (збут с. г. продуктів, достава фабричних виробів, творення нових варстатів праці і т. ін.) буде розвивати особливо з увагою на потреби села і буде дивитися, щоб облегчити селові той тягар, який паде на нього у виді хмари чужих посередників у тих ділянках. Не виключене, що Спілка буде також видавати свій часопис, якого передплатники-українські селяни користалиб з матеріяльної помочі, передбаченої в правильнику „С. Союзу“. У своїх майбутніх виданнях має „С. Союз“ звертати головну увагу на національно-культурне та становo-організаційне освідомлення селянства, ведучи інтенсивну пропаганду, головно в користь тих українських центральних установ, що мають на меті ширити національну свідомість, культуру та організованість українського селянства. У своїх починах торг. промислового напрямку буде наш Союз перестерігати поділу праці і добрих взаємин з кооперацією, вважаючи такий спосіб праці цілком можливим та стоючи на становищі, що чесна конкуренція між торгівлею і промислом обох видів не тільки не шкодить суспільно-господарському життю, а навпаки, пособляє розвиткові та загальній розбудові так приватного, як і кооперативного господарства для добра нації.

Людям доброї волі повинно вже сказане в комунікатах і в цьому виясненні вистачити, щоб не кидати каменем на цю нову українську установу, тим більше, що під нею підписані також люди відомі вже широкому громадянству зі своєї дотеперішньої скромної але чесної діяльности, які не можуть хіба давати приводу до низьких підозрінь — запродання себе чи вислугування чужим інтересам. Нам закидують, що — мовляв — „Селянський Союз“ то тільки змінена вивіска б. „Звязку Оборони Інтересів Дрібних Рільників“. На це відповідаємо: Відношення „Сел. Союзу“ до згаданого „Звязку“ (так і називалась офіційльно та організація, у торг. реєстрі й одноднівці: „Звязок“) таке, як булоб відношення нпр. одного банку в Сяноці, який тепер є в москвофільських руках, колиб його перебрали в свої руки свідомі українці (що наразі важко вчинити), або якоїсь школи, якби її вдалося перемінити з утраквістичної на чисто українську. Бо справді, заснувався був тому два роки у Львові згаданий „Звязок“ подекуди на утраквістичних засадах. І ті українці, що війшли тоді до „Звязку“, згори були свідомі, що установу дасться скоро перемінити на чисто українську. Вони й довели до того, що по якомусь часі всі неукраїнці, які творячи ту Спілку, може й мали якісь свої задні пляни, відійшли від установи, побачивши, що їм там нічого надіятися, а Спілка опинилася в руках виключно уділовців-українців. І вони на З. Зборах у травні ц. р. формально перебрали в свої руки майно і перетворили б. „Звязок“ у чисто українську установу „Селянський Союз“. Таким чином повстала справді нова українська господарська установа, а в її Управі з членів б. „Звязку“ засідаю я одинокий, який був від березня 1936. р. членом Управи б. „Звязку та причинився там до того, що одноднівка „Звязку“ на Великдень 1936. р. вийшла в чисто нац. українському дусі та якому пощастило перетворити ту фірму на чисто українську. Здається, що мені, який ще так недавно наразився „русским“ за кампанію в справі львівського „Народнього Дому“ і є активним просвітянським діячем, не можна взяти за зле і цього вчинку, який хіба не може принести ганьби. А всі інші члени Управи і Надзірної Ради „Селянського Союзу“ це люди, які взагалі ніколи не мали з б. „Звязком“ нічого спільного, тільки рішилися працювати в „Союзі“ як у новій українській фірмі вважаючи це за добре своє право.

Вияснюючи характер нової фірми, зазначую вкінці, що „С. Союз“ готов у своїх починах і праці піддатися навіть найширшій громадській контролі, зложеній нпр. з представників наших центральних установ, бажаючи працювати явно і славно, без ніяких скритих та шкідливих народові цілей.

Микола Вербовський.

Битва за Мадрид ще не закінчена.

САЛЯМАНКА, 14. 7. ПАТ. Шеф операційної секції ґенерального штабу національної армії склав учора представникові Аваса таку заяву про останню офензиву урядових військ: Тлян офензиви був добре приготований і доказує, що операціями кермував добрий вояк. Він намагався створити на фронті два великі клини. Урядовим військам удалося створити один клин обіймаючи місцевости Руіхора і Горунете, але не вдалося дійти до Вілля Вістова, хоч про це повідомляли комунікати. Другий клин мав охопити околиці на полудне від Мадриду, але тут війська не осягнули ніяких успіхів, хоч були добре озброєні. Поступи урядових військ в околиці Віллянуеа дель Парділльо зліквідовано і тепер черга на відтинок Брунете, що опинився під гарматнім обстрілом національних військ. **Битва ще не закінчена і не відомі наміри наших противників, хоч знаємо засоби, якими диспонують. Тому їх наступи стрінуться з рішучою невдачею.**

—o—

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 5

На слідах Маркіяна...

Вкінці прийшла „Молода Україна“ (назва тайних кружків від органу молоді, що виходив від 1900—1903 р.), покоління що завершило остаточно формовання національного світогляду та взяло активну участь у збройній боротьбі за ідеал нації, українську державу.

З кружків „Молодої України“, яким проводив у нас пок. д-р Volод. Бачинський, вийшли мої старші та молодші товариші (в тих кружках всі ми говорили собі **ти** — бо інакше треба було до каси кружка платити 10 сот.): Зенон Кузеля, Володимир Кушнір, Адам Коцко, Антін (ред. амер. „Свободи“) і Кость Цурковський, Антін і Володимир (ред. ам. „Свободи“) Лотоцький, Витовт Гошовський, Віктор Пацлавський, Іван Боднар, Омелян і Евз. Бачинський, Володимир Кульматицький, Яків Струхманчук, Іван, Василь, Степан і Вол. Ратич, Зах. Орун, Михайло Західний, Федір і Ст. Зарицький, Остап Гайдукевич пол. дух. УГА, Микола і Богдан Чайківський, Франц Коковський, Микола Іжак, Микола Чискоклон (оба згинули на Наддніпрянщині), Михайло Рудницький, Осип Залужний, Корнило Троян, Мирон Мосора, Лев Лепкий, тенор Любінецький, Василь Кузів (протестантський епископ), Осип Навроцький, Петро Сеник, Волод. Гривчак, Вол. Літинський (оба в Америці), Володимир Бемко, Кость Шеремета, Іван Ватран, Клим Коник, Рудольф Скибінський, Франц і Волод. Бабяк, Ст. Волинець, Комар-Палащук, Юліян Чугайстир Чайківський та багато інших.

За наших часів і дівчата наші, товаришки-приватистки в гімназії — були свідомі українки. Ходили тоді до гімназії: Марія Остерманівна (донька основниці Товариства руських жінок в Станиславові) вже покійна, сестра Зенона Кузелі, Марія Мілена Рудницька, Ольга Цурковська зам. за Ів. Квасницею.

Життя кружкове за наших часів плило буйно, кружків було кілька, бібліотека дуже велика. Отвором стояв для нас гостинно дім пок. Андрія Чайківського, радника Білинського, Цурковських — у них відбувались сходини, головно зимою, у них переховувалася кружкова бібліотека. Більші сходини, головно літом, відбувались в Рурискому Раю, або в Лісниках т. зв. Монастирку.

Навіть на офіційних Шевченківських вечерницях в гімназії програма достроювалася до наших поглядів. За моїх часів такі промови говорили Богдан Лепкий (1898 р. в століття відродження української літератури), Зенон Кузеля, Витовт Гошовський, Франц Коковський, проф. Микола Бачинський, Олекса Лукіянович, грали сценічно-драматичні прольоги Сильвестра і Богдана Лепких.

Кружковці святкували ще й свої свята. Тямлю, що в травні 1902 р. уладили ми свято знесення панщини. Вечором під хрестом біля церкви на Адамівці зібралися кружковці та старше громадянство. Промову виголосив тов. Ціховський, починаючи словами: „Пукли кайдани, дали нам волю, бо довше не могли нас тримати в неволі...“ В тому дусі була видержана ціла промова, почім відспівано патріотичні та революційні пісні. Всі ми мали жовто-сині кокарди, які поробили нам сестри наших товаришів Чайківських. На другий день о год. 6-ій рано відправив в адамівській церкві для кружковців богослуження о. Озимкевич, ігумен монастиря Василіян з Краснопущі, а під дзвіницею знову заспівали ми: „Ще не вмерла Україна“ та розійшлися до школи. Була це маніфестація, відповідна до щорічних маніфестацій польських студентів під Бердинами в роковини конституції 3-го мая.

До наших кружків приїжджали представники централі зі Львова, Методій Огродник, Артур Зеліг, Осип Назарук, але й ми брали теж участь у загально-краєвих студентських зіздах. На одному такому зізді, здається в 1903 р., у Львові відпоручниками бережанських кружковців був я, Володимир Лотоцький та Микола Нискоклін. На тому зізді пізнав я гімназистів Черкавського (пізнішого сенатора), Волод. Левицького та зі старших Омеляна Темницького і Волод. Старосольського. Зізд відбувався в Академічній Громаді при Вірменській вулиці.

В часі російської революції та погрому жидів у Кишиневі, уладили жидівські товариші поминальне богослуження в синаґозі, на яке пішли від нас: Волод. Бачинський, я і Михайло Рудницький.

З замітніших подій з того часу згадати треба нашу акцію на збірку сецесійного академічного фонду з нагоди сецесії українських студентів в 1901. р. По всіх клясах перед годиною релігії виголошено відповідні промови та завізвано всіх до участи в збірці. В нашій клясі таку промову виголосив тов. Фр. Коковський — але передтим ми під якимсь претекстом позбулись з кляси поляка гр.-кат., тов. Каз. Яворського, хоч оставили москвофілів. (Далі буде)

•

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У першім реченні вчорашнього фейлетону закралася друкарська помилка. Видруковано помилково: При кінці 70. років в бережанській гімназії учить Олександер Барвінський (1867—71), д-р Кость Левицький і т. д. Замість прізвища: д-р Кость Левицький, мав бути: д-р Кость Лучаківський.

Відгук XV. Зїзду польських лікарів і природників.

З листів до Редакції.

Вельми Шановний Пане Редакторе!

На днях появилася в українській пресі відомість, що мене „як одинокого українця“ запрошено до судової секції XV. зїзду польських лікарів та природників у Львові.

Ця відомість неправдива. Заведення судової медицини університету І. К. у Львові запросило до участи в характері гостей в засіданнях секції судової медицини та кримінольогії усіх адвокатів львівської палати. Запрошення було вислане на руки президії адвокатської палати, яка письмом з 1. VII. 1937. р. ч. Or. 1617/37. призначила кількох товаришів, а між ними і мене делегатом Ради на засідання секції. Правдоподібно це дало початок згаданій на вступі звістці.

Прошу Вас, Пане Редакторе, не відмовити оголосити це вияснення у Вашому Шановному часописі і прийняти і т. д.

З високою до Вас пошаною

Д-р Володимир Старосольський.

В день національного свята у Франції.

ПАРИЖ, 14. 7. П. А. Т. Нині в день національного свята Франції відбулася у Парижі велика військова дефіляда перед президентом Лебреном, румунським королем Карлом, султаном Марока і шефами штабу румунського та югославянського. Пополудні вулицями міста перетягнув похід розсміяних і веселих французів.

Підчас дефіляди війська впав до Сени військовий літак. Летун врятувався.

*

З нагоди національного французького свята відбулося у Львові в середу 14. ц. м. богослуження в катедрі римо-кат. обряду при участи представників влади і міста. Опісля приятелі Франції складали побажання на руки французького консуля у консуляті.

КРІВАВІ МАНІФЕСТАЦІЇ У ФРАНЦІЇ.

МАРСЕЙ, 14. 7. ПАТ. Підчас національного свята дійшло до крівавих інцидентів. Похід правих підчас маршу перед памятником поляглих привитали ворожими окликами. **Похід „людового фронту“ стрінувся з ворожими окликами на площі перед префектурою, де дійшло до бійки, що її поліція енергійно зліквідувала. Похід вирушив далі і тоді з вікна і балкону одного з домів посипалися револьверові стріли. Повстав переполох. Є 7 ранених, між ними один поліцай. Пятьох ранених відвезли до шпиталю. Поліція арештувала дві особи; притримала десять та перешукала доми, з яких впали стріли.**

Нова хвиля розстрілів у СССР.

НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ РОЗСТРІЛЯЛИ 61 ОСІБ.

МОСКВА, 14. 7. ПАТ. Колеґія найвищого військового суду в СССР розглядала на виїздній сесії в м. Свобідний на Далекому Сході справу 61 осіб, які — як каже акт обвинувачення — **були членами троцькістівсько-японсько-німецької терористично-шпигунсько-диверсійної організації і вели свою діяльність на залізницях Далекого Сходу. Члени цієї організації інформували систематично чужу розвідку, підготовляли терористичні акції проти представників влади, організували залізничі катастрофи, вели диверсійну акцію, щоб ослабити оборонну силу СССР та виявити безпосередню допомогу одній чужій державі на випадок війни з СССР,** а саме нищенням залізничих шляхів, підпалами і затроюванням води. **Всіх 61 членів цієї організації засудили на кару смерти на розстріл. Присуд уже виконали.**

НОВИНКИ.

— **Д-р Олександер Подолинський,** Львів, вул. Потоцького 6 повідомляє що виїхав на 3 тижні і вернеться в першому тижні серпня ц. р.

— **Дирекція клініки шкірних і венеричних недуг** повідомляє, що амбуляторія клініки є чинна через цілі ферії і приймає недужих щодня від 8—10 год. рано крім неділь і свят.

— **Величавий празник.** В день св. Ап. Петра і Павла відбувся у парохіяльній церкві на Личакові величавий празник при участи багатьох тисяч народу зі Львова і з околиці. В навечеря празнику відправлено вечірню, всеночне і молебен; преґарну проповідь про Христову Церкву виголосив о. О. Годунько. В день празника вже від 6. год. ранку правлено що пів години читані Служби Божі, а кільканацять священиків сповідало вірних. Перед співаною Сл. Божою о. парох Е. Дуткевич посвятив нову срібну чашу. Торжественну Службу Божу відправив під місійним хрестом о. прал. Л. Куницький. Діяконували о. д-р Б. Липський та о. О. Годунько. Відповідну проповідь виголосив о. д-р Б. Липський. До св. Причастія приступило кілька тисяч вірних. Після многолітствій відбулося водосвяття й обхід довкола церкви. Підчас празнику продано кількасот примірників часопису „Христос Наша Сила“, багато молитовників і девоціоналій.

— **Нові ціни на хліб.** Львівські пекарі осягнули нові ціни на хліб. І так 1 кг. з пшен.-житньої муки коштуватиме 44 сот., куликівський — 46 сот., булки — 4 сот. Ціни житного хліба залишилися без зміни. Отже хліб з житної муки 70 проц. 32 сот.; з житної муки 82 проц. 30 сот., з житної муки 95 проц. 27 сот.

— **Арештування у Станиславівщині.** Від 10. ц. м. поліція перевела арештування українських селян у Братківцях, Хриплині, Підпечарах і Дрогомирчанах у звязку зі шкільним плебісцитом Р. Ш. у 1936 р. Поліція тягае навіть опівночі людей до громадської канцелярії і наказує їм удруге підписуватися, мовляв, щоби провірити достовірність підписів на плебісцитових заявах. Одночасно минулого тижня невідомі люди збирали підписи на деклараціях від населення в селі Опришівці за польською мовою навчання у школах. Ціла ця справа дуже підозріла.

— **Львівська хроніка.** При вул. М. Родзевичівної вантажний віз переїхав півторарічного синка робітника Едварда Белецького. Нещасливий хлопчик помер. Ведуть слідство, хто відповідає за цей випадок. — На розправі проти злодійсько пасерської ватаги на доручення прокуратора поліція арештувала за фальшиві зізнання на салі розправ св. Павлину Штафірну, жінку різника зі Збоїськ, любку провідника цієї ватаги В. Ізишина. — Крізь відчинене вікно дісталися злодії до помешкання Марії Собоча при вул. Польній ч. 8 і украли біля вартости 500 зол.

— **Кріваві трагедії.** В Попелях коло Борислава 20-літня Марія Модрицька, абсольвентка семинарії та її наречений 24-літній Ф. Ількош намагалися скінчити самогубством. У грізному стані відвезли їх до шпиталю. Причиною самогубства обмова людей про їх взаємне відношення. — Знову в Миклашеві пов. Львів Анна Барилова вбила в середу вранці свого мужа Івана. Причиною вбивства родинні непорозуміння і сварки. Вбитий Іван Барило пристав перед кількома роками до 55-літньої вдови Анни Соболти тому, що вона мала маєток, хоч рідня відмовляла його від цього подружжа. Одначе Іван Барило не послухав своїх найближчих і таки одружився з богатою, але теж і старшою вдовою. Поліція арештувала вбивницю. — Вкінці у Львові 19-літня манікуристка Марія Кляренбахівна при вул. Городецькій ч. 89 підрізала собі бритвою горло. У грізному стані відвезли її до шпиталю. Причиною намаганого самогубства нещаслива любов.

— **Пригода з гуцульськими скарбами.** Гуцульське населення в околиці Жабя має свою сензацію. Між гуцулами пустив хтось вістку, що у присілку Сениця під Криворівнею в однім місці закопані скарби Довбуша. Деякі мешканці почали розшуки за тими скарбами під проводом Івана Григорчука зі Жабя. Між іншим за тими скарбами шукав теж 60-літній гуцул з Ясенова Горішнього Юрко Гусецький із 2 товаришами. Від 27 м. м. цей шукач Довбушевих скарбів раптом кудись щез в околиці місця, де імовірно закопані скарби Довбуша. Імовірно він впав до глибокої 7-метрової ями, що її викопали шукачі скарбів, бо коли Грегорчук прийшов на те місце 2. ц. м. щоб продовжувати дальше свої розшуки, яма була засипана. За пропавшим у таємничий спосіб гуцулом ведуть розшуки.

— **300.000 зол. на допомогу жидам у Берестю.** Жидівська преса робить підсумки збірок на допомогу жидівським жертвам погрому в Бересті. Отже жиди в Польщі зібрали за 2 місяці 300.000 зол. Так виглядає національна солідарність в обороні покривджених своїх одиниць.

— **Краєва хроніка.** У Баранчицях коло Самбора два брати Іван і Гриць Войтовичі напали на Михайла Стасишина. Нападений стрілив у власній обороні і зранив тяжко Михайла Войтовича, легко його брата Гринька. Причиною нападу пімста за некорисні зізнання в суді. — В середу вранці вибухла пожежа в хаті Петра Маціборки в Яричові Новім. Кілька осіб тяжко попарилося.

— **Хрест баптистів з перешкодами.** Никодим Луканьчук, американський громадянин, пішов хрестити з Іваном Угрином 11-ох баптистів у ріці Пруті. Коли баптисти ввійшли до Пруту невідомі справники почали обкидати їх камінням. Луканьчук звернувся за охороною до поліції. Тоді теж виявилося, що Луканьчук є американським громадянином і що він перебуває у прикордонній смузі без дозволу влади. Тому поліція заборонила йому хрестити баптистів і відвела його з Іваном Угрином до староства де з ними списали протокол.

— **Бджоли покусали псів на смерть.** В пасіці Ст. Чарнка у Прибишівці коло Ряшева бджоли так покусали псів бернардина і вовчура, що великий пес бернардин негайно згинув, а вовчура з трудом вдалося врятувати. Крім того бджоли покусали важко пасічника підчас рятування псів.

— **Залізна руда в околиці Кросна.** Інжинірі геольоги знайшли на терені громади Гоголів в горішніх верствах землі руду з 48 проц. заліза. Якщо дальші досліди увінчаються успіхами, Лемківщина матиме нові можливости господарського розвитку.

— **Кілько є пластунів?** Згідно з останньою статистикою число пластунів у цілому світі сягає тепер 2,812.000. Від 1935. р. прибуло 340.000 нових пластунів. У 1932. р. у 32-ох державах було лише міліон пластунів.

— **Нагорода за арештування провідників комуністів.** Грецький уряд визначив нагороду від 50 до 75.000 драхм тому, хто вкаже або влекшить арештування провідників комуністичної партії, між ними трьох давних послів. Впливи комуністів у Греції постепенно зменшуються внаслідок суспільних реформ, що їх переводить уряд ґен. Метаксаса.

— **Корабель зперед 2.500 літ.** Грецький археольоґ Парастрос віднайшов старовинну глиняну таблицю з дуже точним описом відомої морської битви під Саляміною, що відбулася між греками і персами 480. року перед Христом. Автор опису був свідком битви. На основі цього опису можна ствердити, в якому місці затонув перський корабель зі золотом. Гурт американських і грецьких фінансістів рішив видобути затоплений корабель зперед 2.500. років. Нурці мусітимуть побороти велитенські технічні труднощі, щоб витягнути корабель з дна моря.

— **Пропаганда за консумпцією кінського мяса.** В Німеччині ведуть тепер оживлену пропаганду за консумпцією кінського мяса. Сподіються теж зменшення безрог, а заощаджені таким чином запаси картофель використають на прохарчування населення.

— **Ріжні вісти.** В Гірошімі в Японії згорів шпиталь для умово хорих, при чому 20 божевільних теж згоріло. — Чанг-Кай-Шек задумує покликати „трест мізків", себто визначних спеціялістів з ріжних ділянок життя, щоб опрацювали плян відродження Китаю. — В Індії юрба брамінів убила мандрівного співака тому, що він оспівував страшне положення паріїв і домагався для них рівних прав. — Папа Пій XI. рішив уладити у Ватикані в 1938. р. виставу християнського мистецтва. — Світову виставу в Парижі відвідує найбільше англійських туристів. — У Софії відбулися величаві хрестини престолонаслідника Болгарії Симеона, який уродився 16. червня ц. р. — У Будапешті викрила поліція ватагу пачкарів, що перепачкували з Мадярщини до Австрії міліон шілінгів. Провідника і 15-ох членів поліція арештувала. — Підчас прогульки на верх гори Ракс коло Відня помер на удар серця відомий у цілій Европі віденський фабрикант капелюхів Карло Габік. — Рим начислює тепер 1,228.000 постійних мешканців.

—o—

Дописи.

ЯРОСЛАВЩИНА.

Бурхливі збори церковного брацтва в Радимні. В останньому часі появилися в українській і в польській пресі згадки про випадки у звязку з надзвичайними загальними зборами церковного брацтва „Св. Івана Хрестителя" в Радимні дня 21. м. м. І так польська преса, а саме „Дзєннік Польскі" з дня 23. м. м. (ч. 170) у статті „Скандалічне зайсьце в церкві в Радимнє — Парох виволал ординарном бійтикем" представляє хід зборів і випадків та їх тло зовсім невірно і тенденційно. За те українська преса, зокрема „Українські Вісти" і „Наш Прапор" з дня 7. ц. м. замовчали цілком причини, що ними керувалися одиниці, зокрема прес. міри. Володимир Чумак, не допускаючи до відбуття зборів церковного брацтва у церковнім притворі, а піде нещастя бачать дописувачі в тому, що збори церковного брацтва відбулись у церковному притворі. Сама справа виглядає ось так: Від яких 50-ох років істнує в Радимні з наскрізь церковними ціллями церковне брацтво „Св. Івана Хрестителя" з майном 5 моргів поля. Майже 7 років п. В. Чумак веде зі згаданим брацтвом боротьбу за світський характер цього брацтва. Наслідком цієї боротьби адміністраційна влада і повітова і воєвідська (воєвідська комісія була таки на місци) рішили, що брацтво „Св. Івана Хрестителя" є церковним брацтвом і вслід за цим рішенням та сама влада установила куратором о. Гр. Грицика, щоби перевів вибір управних органів цього брацтва. Як лише п. Чумак зорієнтувався, що правним шляхом нічого не вдіє, основував у 1936 р. т-во „Міщанське Брацтво" в Радимні. Члени нового „Міщанського Брацтва" захопили силоміць посідання 5-ох моргів поля. Щоб не дати змоги церковному брацтву виступити з позвом за віддання в посідання, треба було не допустити до вибору управного органу церковного брацтва „Св. Івана Хрестителя". Таку теж дорогу вибрав п. Чумак, не допускаючи до відбуття зборів дня 21. м. м. Сам хід зборів виглядав так: Збори відкрив куратор о. Грицик і заявив, що приступає до вибору нової управи брацтва. Тоді присутній п. Чумак піднесеним голосом заявив: „я забороняю відбувати тут збори, і не допущу до зборів" і звернувся до своїх прихильників з возвом: „поможіть мені, бо я не можу собі дати ради". Такою поведінкою викликав замішання і тому о. куратор збори перервав. Після того п. В. Чумак кинувся до президіяльного стола хапаючи зі стола книжку з реєстром членів брацтва, що її відрухово і безуспішно намагався не дати йому о. Черкавський. Зібрані члени вийшли перед церкву, де деякі прихильники п. Чумака, що не мають ніякого відношення ні до церкви ні до церковного брацтва і навіть до нашого народу, почали екзекувати почин п. Чумака палицями. Ясно, що така буча перед церквою не приносить нікому чести, тимбільше тим, що її почали. Кожний українець міг лише безрадно здвигнути раменами таксамо, як вже перед около пятьома роками здвигали безрадно раменами, коли п. Чумак у приявности членів воєвідської комісії заявив публично „то русци коєшжа сом подбужицелямі народу". Такі методи поведінки кожний мусить осудити. Дивним є лише становище деяких інтелігентних одиниць, які чомусь то не хочуть, або не мають відваги добачувати колізії з національним інтересом у згаданій поведінці п. Чумака. І хоч до Радимна прийшла більша скількість інтелігентів, то вони не то що не скріпили нашого стану посідання і не виявили якоїсь співпраці на громадянській площині, але навпаки. Всі заходи в цьому напрямі починають і кінчать на безплідній критиці місцевого священика о. Черкавського, який одинокий ще проявляє діяльність не тільки в ділянці церковного життя, але також у громадянському життї, за що місцеві поляки вже кількакратно домагалися публично в пресі його перенесення з Радимна, а деякі зі „своїх" їм ще секундують. Отже нещастя не в тому, що збори церковного брацтва відбулися у притворі церкви тимбільше, що такі збори у притворі церкви відбувалися вже минулими роками, але нещастя в тому, що кілька одиниць з незрозумілих причин ведуть від кількох років непримирну боротьбу з церковним брацтвом не перебираючи в засобах цієї боротьби. Тому теж бідкання дописувача в „Українських Вістях", що наражується святе місце на профанацію є нещире, а вже запевнення, що аж 150 осіб брало участь у бійці минається з правдою, бо в дійсности не більше між 10 осіб брало в ній участь.

І. Т.

(Від Редакції: Поданий вище допис прислали нам два поважні українські громадяни з Радимна, які відповідають за його правдивість).

ЗБОРІВЩИНА.

Проща до Гошева. Вірні зі Зборівщини і Золочівщини відбули заповіджену „Прощу до Гошева" в днях 28. і 29. м. м. з 12-ох деканатів, з 63-ох сіл. Усіх учасників було 1200; з міст було коло 200 учасників, а із сіл найбільше число дала Августівка, з якої походить ікона. Популярний поїзд начисляв 22 вагони так, що всі учасники мали вигідне місце. Під технічним оглядом проща була зразково зорганізована. Був необхідний буфет, лікар, санітарна поміч, впорядчики та необхідні ліки. Кожний учасник мав призначене для себе місце. І всідання у Зборові, Золочеві та Краснім і похід чвірками у Львові з головного двірця на площу св. Юра випав імпозантно. У воріт св. Юра привитав прощу о. прал. Л. Куницький з процесією, а о. мітрат Базюк в асисті о. прелата й о. декана В. Кулика, організатора прощі, відслужив молебен до Пр. Д. Марії. Митрополит з бальконy палати поблагословив богомольців, а сестра Марія (Настя Волошин) збирала датки на будову церкви СС. Василіянок. З Болехова проща походом перейшла до Гошева 28. м. м. вечором. Тут прочан привитав о. ігумен Шипітка, а інші черці занялися приміщенням прочан. Між прочанами було 40 священиків, втім 3-ох оо. Василіян, так, що за три години висповідалися всі прочани. Не зважаючи на велике число прочан, головно інтелігенції (понад 160), всі знайшли вигідний нічліг. Чергового дня ранком читали священики Служби Божі, вірні приступали до св. Причастія, а в год. 9-ій почалася соборна Служба Божа з проповіддю о. Соколовського ЧСВВ. В год. 2-ій попол. о. ігумен попрощав богомольців прегарною промовою. Дійсно жаль було прощатися з гостинними мурами монастиря, а передовсім з чудотворною іконою Пречистої Діви. Зі сльозами жалю покидали прочани Гошів. Проща осягнула намічену ціль. Була це імпозантна манифестація Зборівщини та Золочівщини в 900-ліття Богоматері і в 200-ліття появи чудес та знак духа віри як протиакція на байдужість, індеферентизм та комунізм. Ця перша проща буде зразком для численних інших прощ до Гошева, що відбудуться в цьому ювилейному році.

САМБІРЩИНА.

Світла і тіни дитячих садків. Від кількох уже років засновують по селах Самбірщини на час пильних робіт на час жнив дитячі садки. Минулого року ведено 29 садків у 28 селах повіту. Цього року внесено 34 подання за садками з 32 сіл (у двох селах по два садки). Досі старостство затвердило 24 садки, а 10 жде на негайне затвердження, бо по селах вже жнива, а по скінченні пильних полевих робіт потреба дитячих садків відпаде. Тому відкладання дозволу владою видається дивне і незрозуміле. Не помагають тут ніякі інтервенції. Дотичний референт у старостві дає постійно одну і ту саму саму стереотипну відповідь „не було досі часу поладнати". Організацією дитячих садків займаються від „Союзу Українок" п. Гілевичева, від Повітового Кружка „Р. Ш." о. Плешкевич, самб. парох і п. Пелешок, урядовець Кружка. Всі садівнички, з укінченим курсом, здебільша абсольвентки учительської семінарії У. П. Т. в Самборі. Цього року сусіди заложили в Самбірщині „огрудкі для шляхецкік дзєці" в шістьох селах нашого повіту. Фреквенція в цих „огрудках" мінімальна, хоч обіцюють дожинлювання і не домагаються заплати. В „огрудках" вагається від 5—10 дітей і то в більшости не наших. По всіх цих селах є теж наші садки, які мають споміж всіх садків повіту просто рекордові числа дітей. На жаль з прикрістю слід ствердити, що згадані „огрудки" ведуть теж абсольвентки семинарії У. П. Т. в Самборі, місцеві „шляхцянки", які за юдин гріш і обіцянку швидкої посади взялися до ганебної роботи фабрикування з українських дітей яничарів. Гідну відправу дала одній такій „шляхцянці" в Кульчицях молодь Білини Великої. Такі то світла й тіні цьогорічних діточих садків у Самбірщині.

Наради філії „С. Г." в Самборі. Дня 8. ц. м. в домівці філії „С. Г." відбулися наради представників кружків „С. Г." над оправами сільсько-господарської организації Самбірщини. Ця організація в послідних кількох роках сильно поширилася і начислює дотепер 60 кружків з них 40 спить блаженним сном, 14 кружків є активних, а лише 6 виповнює всі свої обовязки. Тому крайна пора оживити ці кружки та поглибити в них працю і це найближче завдання сільсько-господарської організації нашого повіту. На перший плян намічено уладити по закінченні жнив спільно з кооперацією районові обжинкові і кооперативні свята у Блажові, Вацковичах, Берегах, Кульчицях і Луці.

Цьогорічні жнива дуже погані. В Самбірщині вже від кількох днів жнуть. Особливо на пісковатих землях і суглинках жито подекуди навіть переспіло. Посуха знищила стан збіжжа на 50 до 70 відсотків. Також збір паші ц. р. був дуже малий. Тому селяни вже тепер масово випродують худобу, що тому сильно впала на ціні. Теж мешканці наших гірських сіл, які рік-річно сходилися перед жнивами в Самборі, звідки господарі з дооколичних сіл брали їх на жнива, вертають назад з нічим до дому, бо ці останні села дають собі самі раду. З огляду на це стихійне нещастя повинні наші села жадати масово відписання всіх цьогорічних податків і припинення екзекуцій за залеглости. Тут повинен розвинути належну акцію „Сільський Господар", який статутово обовязаний заступати правні і станові інтереси нашого селянства. Також наші посли повинні поробити відповідні заходи у міністерстві.

БРОДИ.

У століття появи „Русалки Дністрової". З нагоди століття появи „Русалки Дністрової" відбувся великий концерт заходом Муз. Т-ва „Боян" у Бродах у честь пробудителя Галицької Землі о. М. Шашкевича. Перед концертом в год. 5-ій попол. відправлено в церкві св. Юрія при співучасти отців брідського деканату соборну панахиду за бл. п. Маркіяна. На панахиді співав гарно хор Муз. Т-ва „Боян". Святочний концерт відбувся в год. 8-ій вечором. Гарно прибрана килимами та світляними транспарентами „Дністрової Русалки" сцена концертової салі Муз. Т-ва, на якій між вишиваними рушниками пишався великий портрет М. Шашкевича. На програму концерту склалися: продукції мішаного і мужеського хору „Бояна", продукції духової орхестри „Бояна" і сольоспів п. Е. Табановичевої в супроводі фортепіяну п. Д. Левицької. Святочне слово виголосив з великим зрозумінням п. Ярослав Сірко, абсольвент Богословської Академії. Вкінці деклямація п. Д. Островського „Сто літ" М. Голубця зробили на присутніх дуже гарне враження. До хорових продукцій „Бояна" ввійшли — „Не згасайте ясні зорі", „Підеси" у виконанні міш. хору та „Мій рай, мій рідний край" і „Баркароли" у вик. муж. хору. Сольоспів п. Е. Табановичевої „Цвітка дрібная" та „Ой одна я одна" викликали у присутніх симпатичне враження. Хорами і орхестрою проводив о. проф. М. Осадца. Орхестрою проводив в одному виступі теж п. Лихета як професор дутої орхестри Муз. Т-ва „Боян" у Бродах. Концерт закінчився відспіванням національного гимну.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

АЛЯДИН І ЧАРІВНА ЛЯМПА (З „Казок 1001 ночі"). Для української молоді переповів **Юра Шкрумеляк**. Львів 1937. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 72. 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Стрий, липень-серпень 1937. Р. І. Ч. 5—6. Зміст: 25-ліття смерти М. Лисенка. — Р. Савицький: Проблема навчання фортепіянової гри. — Д-р Б. Кудрик: Чужі впливи в українській музичній культурі. — Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVIII. ст. — В. Барвінський: Беля Барток у Львові. — Р. Шипайло, д-р З. Лисько: З музичної термінольогії. — Р. Шипайло: Недостачі наших хорів. — М. Мариняк: Організація і праця хору. — Хроніка. — Музичні події в світі. — Пресовий фонд „У. М."

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, травень-червень 1937. Р. XIII. Ч. 5—6. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошеві ноти. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — М. Штоман: Рублеві марки царської Росії. — Д-р І. Турин: Збирай добре!, але що? — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Переписка Редакції. — Пресовий фонд „У. Ф.". — Дарові премії. — Оголошення.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Йорктон, липень-серпень 1937. Р. IX. Ч. 7. і 8.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, липень-серпень 1937. Р. XII. Ч. 7—8.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 11. липня 1937. Р. XIII. Ч. 27.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького

РОГАТИН:

15. VII. Трафіка пані генераловоі.

16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:

17. VII. Трафіка пані генераловоі.

18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастириськ, Бучача, Чорткова і Заліщик.

Великий Театр.

Четвер 15. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Пятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Субота 17. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.

АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".

ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої приграни".

ҐРАЖИНА: „8 годин д-ра Морґена", „Мужчини воліють мужаток".

ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".

КАСІНО: „Шампанський вальс".

КОПЕРНИК: „Р 107 взиває помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Тарцана".

МІРАЖ: „Ясний пан шофер", „Буді в країні несмієтга".

МУЗА: „Опир на продаж".

ПАЛЯС: „Ескапада Вероніки".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Готель Савой 217".

СВІТ: „Бенгальський тигр" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів" і муз. комедія.

ТОН: „Смерть чигає в джунглі".

УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.

ХИМЕРА: „2 дні любови".

ФОТОПЛЯСТІКОН. (пл. Марійська 5). „Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 15. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.20 Смичк. квартет Ґріґа, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛҐОРОД 18.10 Радіоорх., 19.50 Пісні, 21.30 Танк. музика, 22.20 Пісеньки; БУДАПЕШТ 17.00 Спів. речіталь, 18.00 Військ. орхестра, 19.00 Танк. музика, 23.00 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.45 Хор з Ля Скалі, 16.05 Симф. музика, 17.35 Спів. речіталь, 17.50 Форт. речіталь, 20.25 Муз. Ліпзга, 21.00 Розр. концерт, 22.20 Славні співаки, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Пополудн. музика, 18.00 Форт. речіталь, 20.10, 21.00 Вальси й марші, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.00, 20.45 21.00 22.00 Розр. муз. 23.30 Танк. муз. МІНХЕН 16.15 Форт. речіталь, 17.15, 18.30 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Веч. оперет. мельодій, 21.10 Веч. нім. музики. 22.20, 23.00 Розр. музика; ПРАҐА 19.10 „Ґонза" балет, 20.10 Солісти; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Золотий когутик" оп. Римського-Корсакова, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалери з Екебу" оп. Цандонаї.

Пятниця, 16. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Вязанка пісень, 18.00 Розр. концерт, 19.20 Вес. муз. година, 20.10, 21.00 „Коваль зброї" оп. Льорцінґа", 22.30, 23.00 Розр. музика; БІЛҐОРОД 18.30 Опер. арії, 20.00, 21.00 Концерт з Заґребу, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 17.30 Циґан. музика, 19.00 Вес. вокаль. вечір, 19.55, 20.00 Опер. орх., 2125, 22.00 Сальонова музика; ВІДЕНЬ 1515 Концерт для молоді, 17.30, 20.00 Поет.-муз. авдиція, 19.40 Муз. гуморески, 22.00, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополуд. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Арлезія" оп. М. Хезі, 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Камер. орх., 17.00, 18.00 Розр. музика, 18.35, 19.00, 20.00, 21.00 „Дон Жуан" оп. Моцарта; ПРАҐА 19.10 Чеські пісні — хор, 20.55, 21.00 Орх. чеської фільгарм.; РАДІО ПАРІ 19.00 Колисанки і баркаролі, 19.30 Франц. сонати, 20.30 Вокальний концерт, 21.00 Розр. вечір, 23.00, 24.00 Нічний концерт; РИМ 17.15 Солісти, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орган. речіталь, 22.00 Орх., 22.40, 23.30 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 15. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, **12.15 „Коопер. збут овочів і городовини" гутірка в українській мові виголосить П. Ніт.** 13.55 Розр. музика з плит, 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Розр. концерт з пл., 15.35 Львів. біжучі вістки, 15.45 Хлібор. вістки, 16.00 Найнов. винаходи — „Живе срібло", 16.15 Сальон. муз. квартет, 16.45 Сонишна небесн., 17.00 Концерт солістів, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 „Брудота в житті і в мист." гутірка, 18.10 Мельодії дави. фільмів, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.50 Льокаль. спорт. вістки, 19.00 Загаль. театр уяви: „Пізнати себе трудно" — новеля, 19.40 Акт. гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танк. музика, 20.45 Вечір. денник, і хлібороб. вістки, 21.00 Танкова музика, 21.45 „Кілька літ моєї молодости у Вильні", 20.00 Віден. класики, 22.50 Остан. вісти вечірн. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Орхестра Т. Серединського.

Пятниця, 16. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Кавкальська суїта — пл., 12.20 Комунікат Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біж. вісти, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розмова з хорими, 16.15 Чолов. октет солістів, 16.45 Репорт. з Парнаської Виставки, 17.00 Концерт з Наленчова, 17.50 Девять сил — гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Наші пісеньки пл., 18.30 Три питабники, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танк. музика, 20.45 Веч. денник і актуальна гутірка, 21.15 Скеч, 21.45 Поезія шумить морем, 22.00 Вечірній концерт орх., 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеорол. комунікат, 23.00 Приватний винахідник — монолог, 23.15 Танк. музика, 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·27—290·55, Франки фр. 20·62—20·50, Франки швайцарські 121·70—120·90, Фунти англ. 26·37—26·21, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·74—116·93, Кор. норв. 132·48—131·50, Корони шв. 135·93—134·95, Ліри італ. 23·00—21·60, Марки фінлянд. 11·67 —11·20, Марки нім. 134·00 — 132·00, Шилінґи австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·23 —25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 101·50, Цукор 30·00, Лільпоп 47·00, Стараховиці 30·00.

Тенденція дещо сильніша

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·00. 52·50, 52·25. 3 інвест. 1 ем. 65·50, серія 52·50, 3 інв. 1 ем. 65·00, серія неност. 4 прем. дол. 38·25, 4 проц. консол. 55·50, 55·00, 55·25 два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 14 липня 1937.

Пшениця одностайна черв.	26·00—26·25
Пшениця збірна червона	25·00—25·25
Пшениця одностайна біла	22·75—26·00
Пшениця збірна біла	25·00—25·25
Жито шт. І.	24·50—24·75
Жито шт. ІІ.	24.00—24·20
Крупи ячм. грубші	до 32·00
Пшоно	до 33·00
Мука пшен. шт. 0-65%	до 35·00
Мука пшен. шт. ІІ 64-70%	25·50—26·00
Мука пшен. шт. ІІ. 65-75%	23·50—24·00
Мука пшен. шт. ІІІ. 70-75%	21·00—22·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·50—29·00
Мука жит. І. 0-70%	до 32·00
Мука жит. 0·82%	до 30·00
Мука жит. разова 0·95 %	до 27·00

Інші курси незмінені.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0,35

1 мм. одношпальтовий в тексті і повідках . зол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15

купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10

шукаючі праці . . . . . . зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . зол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10